

ulója. 28: Ünnepi sark tiszteletére. Életben — induló. bránd. Dvorák: Aria yasszonya"ból. Ka. me. Karel: Farsang. fónia. 22.20: Hang. larinétra és fagotra. sor. 21: Szimfonikus a: Fantasztikus tán. do és cavatina. De tek éjszakái. Espla: ja. Operarészletek. 22: Krakkó. Poznan. ne. 20.15: Filharmo. Astorga: Stabat. ificat. Utana külföl. titése. verseny. ikus hangverseny. 20.30: Szimfonikus

ri: Csendes viz e. imfonikus hangver. Szentivánéji álom. imfónia. Martucci: Tannhauser induló. ni Schicchi" e. ope.

A eria ratilor

dik sorsjegyhuzása

zzuk, hogy ezen sors a 1930. március 1-én városháza termében kor is a verifikálási telési munkákat, vayekeknek az urnába égezte el a sorsje tsága.

nyeket az ugyan termében tartandó miatt pár napra fel hó 15-én rendben a befejezésig. A hu az eredmények ujsás listákban lesznek an csak az utolsó, dő huzás sorsjegyei vtatódik, melyhez a 00 és 1 millió lejes znak.

gyeket vásárolni! egy ára Lei 50 egy ára Lei 25

defések

5 SZOBÁS MODERN LAKÁS kiadó Regele Ferdinand 6. Fischer úvegudvar Cluj.

Jól bevezetett és jó-vedelmező tizlet kibő- vítéséhez 4-500.000— lei tőkével rendelkező agilis társ kerestetik. Ajánlatokat „Szomban zárva” jellegre a kiadóba kérünk.

Keressék 2-3 szobás belvárosi lakást május 1-re. Leveleket „Ar- megjelölve” jellegre a kiadóba kérek.

PERFEKT magyar gyors és gépirót fel- vesz LEPÁGE könyv- kereskedés.

BELVÁROSBAN, — vagy belvároshoz közel lehetőleg különálló 3-4 szoba és hozzátar- tozókból álló lakást ke- ressek. Cimeket a ki- adóba „Jól fizetek” jel- legre.

XIII évfolyam * szám 73
1930. március 28
Péntek
5690 év Adar 28

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLÓ

As Uj Kelet az egyetemes ordei- de kánálai zsidóság politikai naplaja.
Mindenkinek tanulmányozni és a közérdeklődésével engedélyt meg.
Külföldi korszakot nem küldünk vissza és a külföldi korszakot sem vállalkozunk

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Buda-pest, Baross L. P. (v. Baross-utca) 12.
Telefon 9-77.
Ejelli telefon (nyomda) 197.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre ... .. 1150 L.
Félévre ... .. 600 „
Negyedévre ... .. 330 „
Egy hónapra ... .. 110 „
KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy óra 1 dollár (vagy ennek megfelelő más pénznem.)
Egy évre 10 dollár.
Hirdetések
tarifa szerint vétetnek fel.

Az örökös lakberleti törvény

Közeledik április 21-ike, — ismét akadémiaiá vált a lakberleti törvény meghosszabbítása. Az igazságügyminisztériumban már el is készült az új törvényjavaslat, a legfőbb törvényhozási tanács az utolsó simításokat végzi most rajta és a parlament — természetesen — meg fogja szavazni a javaslatot, a mely egy szerencsétlen és káros provizoriumnak hosszabbítja meg újabb egy esztendővel az életét.

Mindenképpen a kivételes intézkedések és kivételes törvények periódusát eljűk, semmi különös sines tehát abban, hogy a lakásprobléma rendezését is rendkívüli intézkedések szabályozzák. Előre kívánjuk bocsátani, hogy tisztában vagyunk a kérdés szociális és gazdasági vonatkozásaival, ismerjük a probléma igazságos és méltányos megoldása elé tartuló összes nehézségeket. Azt sem állítjuk, hogy a lakáskérdés kizárólag nálunk létezik. A közepurópai államokban a háboru és az azt követő nagy változások felborították a falu és város benepesedésének egyensúlyát és a gazdasági válság csaknem valamennyi európai államban megakadályozta, hogy az új lakások építésének tempója lépe- pest tartson a városok előzőlével. Am ezeknek előrebocsátása mellett is nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy sehol ezzel a kérdéssel szemben oly lelkiismeretlen desinteressel hivatalos fórumok részéről nem nyilatkozott meg, mint éppen Romániában. És ez álló egyetlen kormány sem képezett kivételt.

Mit tettek az egymást váltogató kormányok a lakáskérdés rendezése érdekében? Hány ház épült fel az állam támogatása mellett az elmúlt tíz esztendő alatt? Milyen mértékben járultak hozzá a városok a lakáskrisziz enyhítéséhez? Ugy gondoljuk, felesleges ezekre a kérdésekre választ adni. Mert ha történetesen fel is épült volna néhány lakás hivatalos asszisztencia mellett, ugy ezek a kivételek — amelyekről sajnos nincs tudomásunk, — csak megerősíték azt a megállapítást, hogy a probléma összességével szemben teljesen érzéketlenek maradtak a hivatalos fórumok.

Állítjuk, hogy egyedül az állam viseli a felelősséget a mai szerencsétlen helyzetért. Az új lakberleti törvény első- sorban a köztisztviselőket favorizálja és ezek számára biztosítja a valósággal groteszk lakberek fizetésének privilégiumát. Lényegében tehát ez a törvény súlyos adóval sújtja a háztulajdonosokat és ezekre hárítja annak óciúmat, hogy a köztisztviselők nem kapnak az államtól olyan fizetést, amely a lakberek megfizetését normális körülmények között lehetővé tenné. A kisajátításnak egy szelidebb formáját alkalmazzza az állam a háztulajdonosokkal szemben, ahelyett, hogy egy racionális és széles- körű építkezési politikával nemcsak a tisztviselők, hanem a szegényebb sorsu polgárok számára is biztosítaná az olesó lakás lehetőségét. A nagymérvű lakás- inségnek van azonban nálunk egy más- sikk speciális oka is, amely valóban pre- cedens nélkül áll. Romániában, bármily paradox-szerűen hangozzék is, a legna- gyobb magánlakbértől az állam. Statisztika kimutatások beszélnek arról, hogy 1928-ban a román állam 1803 ma- gánépületet foglalt le állami hivatal cél jaira és ezért 118 millió lei lakbért fi- zetett. Könnyű kiszámítani, hány lakás épülhetett volna fel, ha az állam tíz esz- tendőn keresztül csak ezt a 118 millió lejt fordította volna évenként építke- zési célokra. De hiszen abban a költség- vetésben, amelyből milliárdokat paza- roltak el hasztalan és felesleges célokra, minden esztendőben jelentős summa volt építkezésre is előirányozva. Magas- rangu minisztériumi tisztviselők és pro-

tezsált politikai személyek ragyogó vil- lási tanuskodnak arról, hogy az építke- zésre szánt milliók és milliárdok minő sorsra jutottak.
Az adott gazdasági helyzetben a kor- mány nem tehet egyebet, minthogy meg hosszabbítsa a lakberleti törvényt, mert nem engedheti meg, hogy máriól-hol- napra az utcára kerüljenek azok, akik- nek nem áll módjában a horribilis lak- béréket megfizetniök. Ismét meg fog- nak szavazni egy lakberleti törvényt és ismét meghosszabbítják az életét annak az ideiglenes helyzetnek, mely már esz-

tendők óta tart. Statisztikai adatok ki- vánják ezt így, amelyek szerint a fi- zetések a háboru óta átlag 27 százalékkal emelkedtek, a kereseti lehetőségek a krízis következtében minimumon alóli színvonalra csökkentek, ezzel szemben a lakberek átlag 50 százalékkal emelked- tek, ugyanakkor, midőn az élet több, mint 40 százalékkal drágult meg. Tizen- egy esztendővel a háboru befejezése után még mindig rendkívüli intézkedé- sekhez kénytelen nyulni az állam, hogy a nagy világégés által felfordított gaz- dasági egyensúlyt valahogyan fenntart-

sa és összefoldozza. Valahányszor a ka- mara elé került a lakberleti törvény, az igazságügyminiszterek: az averseca- nus Cudalbu, a liberális Stelian Popescu és a nemzeti parasztpárti Junian az építkezések beindítását ígérték meg és sejtetni engedték, hogy újabb meg- hosszabbításra éppen ezért nem lesz többé szükség. A provizorium azonban ugy látszik stabilizálódott, a kivételes intézkedésekből állandó jogforrás vált. El lehetünk készülvé arra, hogy egy- év mulva ismét lakberleti törvényt fog megszavazni az engedelmes parlament.

Hivatalosan cáfolják, hogy az angol miniszter- tanács elfogadta volna Angliának a középtengeri Locarnóhoz való csatlakozását

Amerika nem hajlandó katonai kötelezettségeket tartalmazó egyezményt kötni. Nem javultak a londoni konferencia kilátásai

London, március 27. A párisi Le Temps tudósítást közölt arról, hogy az angol minisztertanács tegnapi ülésén elfogadta Angliának a középtengeri Locarnóhoz való csatlakozására vonat- kozó kormányjavaslatot. Az angol kor- mány ebben a kérdésben csak azt az egy feltételt kötötte volna ki, hogy Ame- rikának is csatlakoznia kell a konzulta- tiv egyezményhez. Ez azt jelenti, hogy amennyiben a szignatárius hatalmak valamelyikét nemzetközi bonyodalom fenyegetné, a hatalmak ezt a kérdést közös konferencián tartóznak megvitat- ni. A francia lap szerint az angol mi- nisztertanácsban a javaslat tárgyalása

során csak Snowden foglalt állást az elképzelés ellen, de később őt is sike- rült leszerelni s a minisztertanács egy- hangulag hozzájárult a javaslathoz, melyet a londoni tengerészeti konferen- cia megmentőjének tekintenek. A Le Temps szerint óriási érdeklődés előzi meg a tengerészeti konferencia mára összehívott plenáris ülését, amelyen Briand újra jelen lesz. A lap hangozta- ja, hogy a helyzet kulcsa az angol aján- lat után most már Amerika kezében van. Ha Amerika feladja azt az állás- pontját, hogy távol tartja magát az eu- rópai ügyekbe avatkozástól, a konfe- renca még megmenthető.

A francia lap híradását angol hivata- los részről megcáfolják. A kommuniké hangoztatja, hogy a minisztertanács ülésén a középtengeri paktum kérdése nem is szerepelt.
Az amerikai delegáció helyettes ve- zetője is kijelentette, hogy Amerika semmi szín alatt sem hajlandó katonai kötelezettségeket tartalmazó konzulta- tiv egyezményről tárgyalni.
London, március 27. A lapok mesz- szemelő következtetéseket fűznek Bri- and Londonba érkezéséhez. Hivatalos körökhöz közelállók körében megállá- pítják, hogy a kilátások a megegyezés- re alig javultak meg.

Koronatanácsszerű megbeszélésen vettek részt a miniszterek a királyi palotában

Senkisé tudja mi történt a tanácskozáson. A kormány helyzete teljesen konszolidálódott. Nincs komoly jelentősége a Barbu Stirbey kombinációknak

Bucuresti-Bukarest, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától. Tegnapi délelött feltüntetettkor a cotroceni királyi palotában Mária királyné elnökléte alatt értekezlet volt, amelyen résztvettek Miklós herceg, Miron Cristea patriarcha és Sărăteanu régensek, valamint a kor- mány összes tagjai. Az értekezlet más- fél óráig tartott és annak tárgyát a leg- utóbbi politikai eseményekkel kapcsola- tos intézkedések képezték. Az értekez- let politikai körökben óriási feltűnést keltett, annál is inkább, mert valóságos koronatanács jellege volt, amelyet csak a legtrikább esetben és csak egészen rendkívüli események alkalmával szok- tak összehívni. A fővárosban a legkülön bözobb verziók keringtek az értekezlet alatt az összehívás okáról. Egyesek tud- ni vélték, hogy küszöbön áll a szovjet- hadsereg támogatása, mások viszont Ká- roly extrónörökös kérdésével vonták kapcsolatba a cotroceni tanácskozáso- kat. Hogy ténylegesen miről volt szó Cotroceniiben, ma még nem lehet pon- tosan tudni. A miniszterek a palotából kijöve, minden felvilágosítást megtagad- tak a rájuk várakozó újságíróktól. Az egyik miniszter a következőket mon- dotta:

mi tette szükségessé a cotroceni tanács- kozásokat. Politikai körökben még min- dig tartja magát a hír, hogy Barbu Stirbey hercek ki akarta aknázni a vasárnapi és hétfői események nyomán keletkezett zavart a Maniu-kormány megbuktatására és egy ugynevezett kon- centrációs kormány kinevezésére. Bar- bu Stirbey miniszterelnök-jelöltje Con- stantin Argetoianu, a liberális párt egyik vezére lett volna. A herceg ugyanis veszedelmesnek tartja, hogy Maniu után azonnal Bratianu Vintila vegye át a hatalmat. A liberális párt vezérének azonban sehogy sem tetszik a megoldásnak ez a módja, mert az az érzése, hogy Argetoianu kinevezésének egyetlen célja az ő személyének háttér- be szorítása. Ezt a gyanútját megerősít- tette az a tény is, hogy az utóbbi na- pokban Madgearu pénzügyminiszter és Duca volt belügyminiszter hosszasan tárgyaltak egymással. Bratianu Vintila halálos ellensége Madgearunak, viszont tudja, hogy a pénzügyminiszter és Barbu Stirbey herceg között igen ba- rátságos viszony áll fenn. És Bratianu Vintila attól tart, hogy a Stirbey-Argetoianu kombinációban részt venne a jelenlegi pénzügyminiszter is.

amely a legutóbbi választásokon bebi- zonyította népszerűségét, nem lehet máriól-holnapra eltávolítani a hatalomról.
Amennyiben a mezőgazdasági hitel- intézet felállítása sikerül, és a kormány nak módjában áll a földműveseknek nyújtandó olesó hitel révén enyhíteni a gazdasági válságon, ugy az ellenzéki támadások erre az esztendőre kilátás- talanok maradnak. Március idusa és az azt követő napok voltak veszedelmesek a kormány számára. Ez a terminus el- mult, rövidesen kiadják a parlament nyári vakációját, amely törvény szerint március 15-én már esedékes volt, és remélhető, hogy őszig az ellenzék gue- rilla-harcainál lényegesebb események nem fogják zavarni az ország politikai életét.

Az angol munkáspárt baloldali szárnya akciót indít a katonai halálbüntetés el- törlése érdekében

London, március 27. A munkáspárt szélsőbaloldali szárnya akciót indít a halálbüntetésnek a hadsereg büntető törvénykönyvéből való törlése iránt. Ebben az ügyben a napokban küldött- ség keresi fel Clynes angol belügy- minisztert s arra fogják kérni, hogy a megfelelő javaslatot a kormány nyujt- sa be. Elutasító válasz esetén a mun- káspárt baloldali frakciója a hadügyi költségvetésnél nehézségeket fog tá- masztani a kormánynak.

Semmi különös nem történt — Semmi különös, semmilyen veszély nem fenyeget!

Nincs komoly jelentősége a kombinációknak

Egyelőre tény az, hogy a kormány helyzete konszolidálódott. A közeljövő eseményei meg fogják mutatni, hogy

Ezek a kombinációk természetesen igen illuzorius értékűek, annál is inkább, mert Stirbey herceg is nagyon jól tudja, hogy a jelenlegi kormányt

Írók és Irások

Egy hetven év múltán
felfedezett világhírű író

George Meredith, a magános ember,
a föld szerelmese

Az irodalomtörténet számon tart néhány olyan író, akinek életében semmiféle sikere, kortársaira semmiféle hatása nem volt, hogy aztán haláluk után — esetleg évtizedek múltán — annyival mélyebben befolyásolják egész nemzetek világfelfogását. Ilyen magános ember volt a francia *Comte*; ilyen izolált jelenség volt a német Nietzsche. És talán még náluk is található az idők során elolaszosodott Stendhal esete, aki ezzel az ideiglenes sikertelenségével annyira tisztában volt, hogy szinte kalendáriumi pontossággal megjósolta azokat az időpontokat, amikor az emberiség felismeri majd az értékét; az egyik ilyen időpont az 1880. esztendő, a másik pedig az 1935. esztendő. Az előbbi terminus pontosan bevágott.

És szinte szó szerint így alakult az angol George Meredith írói sorsa is. Most száz éve született, husz éve halt meg, de — egy kis szellemi elittől tekintve, amely már életében elismerte hatalmas írói kvalitását — a nagyobb olvasóközönség előtt szinte ismeretlen volt a neve.

Maeready, a XIX. sz. legnagyobb Shakespeare-színésze memoárjaiban elmondja egy fiatalkori, birminghami barátjának a történetét, aki földbirtokos-családból eredt, ezután a XIX. század elején beköszöntő industrializmus feltörésével kénytelen volt birtokától megválni és sok gyerekekkel együtt elindul világba, hogy mint kereskedő próbálja nagyszámú gyereke számára az elvesztett földbirtokot visszaszerezni. Birkákat vesz: megbízottja megszökik a pénzével. Valahol a gyarmatokon rakáródót épít az importált áruja számára, a bódé tövig leég. A hajója, amelyen áruát szállítaná, elmerül. Évtizedeken keresztül üldözi a végzet ezt az embert, de töretlenül és törhetetlen optimizmussal küzd tovább és mire megöregszik, nemcsak tartozását sikerül visszafizetnie, hanem a földbirtokot is visszaszerzi: az egész élete álmát, amely mint valami gyönyörű utópia, ott ragyog egész családjának, minden gyerekének lelke előtt, a föld, az Anyaföld mindent lehengerelő imádata. Ez a balvégzetű ember George Meredith apja volt, akitől fia két nagy tulajdonságát örökölte, mérhetetlen optimizmusát és az anyaföld szerelmes szeretetét.

Meredith apja, roppant letörttségében képtelen volt minden gyermekét önmaga fenevelni s így történt, hogy George-ot nevelésre kiadta Németországba, a hennhuti husszita testvérközösséghez. Tizenhatéves volt Meredith, amikor innen visszakérült Angliába. Huszonkétéves korában elvette kora egyik neves regényírójának, *Peacocknak* leányát s ettől fogva visszavonultan élt apósa kis birtokán. Ott künn a falun fogta meg az Anyaföld végtelen varázsa.

A *Tökletes férfi* meséje, bár minden alakja ezer szállal bele van ágyazva az évszázadokon át változatlanul látszó, konzervatív angol arisztokrácia környezetébe — a világ minden országában is minden nap megtörténhetnék. Hol nincsenek apák, akik egy nevelési elmélet hatása alatt — ellenszegüléneknél annál a természetes irányzatnak, melyben gyermekük a maga ösztönei és érzései szerint haladna? Hol nincsenek fiúk, akik fellázadnak a zsarnokság ellen?

Kár, hogy Meredithnél kevésbé előkelő eszközökkel dolgozó írók miatt kissé kopottak ezek a jelzők... Mégis úgy van, hogy „lihegő izgalommal” kísérik az egyetlen fiúnak, FEVEREL Richardnak tragikus küzdelmét az apai elfogultsággal s a leányszerelmekkel, asszonyhűségnek, szenvedő anyaságnak tiszta megtestesülése, ha nem szégyelnek, könnyeket esalna szemüknél.

A történet három hőse közül a dickens szemmel meglátott mellékalakoknak egész serege teszi elevenné Meredith világát. Rigolyás nagyurak, dilettáns böleskedők, falusi kisemberek, vén eszedékek egyforma plaszticitással emelkednek ki a keretből.

Ezeknek a képe sem fog egyhamar elhalványodni az olvasó lelkében. De ami örök emlékül fogja kísélni, az Richard FEVERELnek s az ő hűségese asszonykájának alakja és sorsa. Ez a két ember a világirodalom híres nagy szerelmeseinek méltó párja.

A könyv a Dante-könyvkiadónál jelent meg, a „Halhatatlan könyvek” című sorozatban.

Jön: SINGING FOOL a Select Mozgó-ban

(ÉNEKLŐ BOLOND)

Zsidó egyetemet akarnak felépíteni Amerikában

Newyork, március 27. A newyorki Bnei Jeshurun kongregáció legutóbb megtartott konferenciáján az Egyesült Államok kongresszusának tagja, dr. William I. Sirovits javaslatot tett, hogy a többi vallási közületet példájára Amerikában zsidó egyetemet alapítsanak, a melynek azonban ne legyen tisztára felekezeti karaktere, hanem az összes zsidó nagyhírű tudósokat vonja a maga körébe. Ajánlatosnak tartja, hogy az egyetemen tanszéket kapjanak Albert Einstein és Henry Bergson professzorok. Az egyetem létesítése azért is fon-

tos, hogy egyfelől a zsidóság ezzel is dokumentálja a többi felekezetekkel való egyenrangúságát, másfelől hálából az Egyesült Államok iránt. A zsidóknak meg kell áldozatokat árán is mutatniok, hogy méltók az Unió kulturájára. Szükségessé teszik az egyetem felállítását továbbá azok a nehézségek is, amiket a zsidó ifjak felvételekor tapasztalnak a különböző szakiskolákban és kollégiumokban. Sirovits bejelentette, hogy néhány hét múlva vezető amerikai zsidók konferenciát fognak tartani nála a zsidó egyetem megalapítása ügyében.

Alarcos rablók vakmerő támadása egy berlini bankban

A pénztárteremben egy tisztviselő kezéből kiragadták a pénzes-táskát és elmenekültek

Berlin, március 27. Hétfőn délelőtt vakmerő bankrablás történt Berlinben. A Kommerze und Privatbanknak a Müllerstrassén levő fiókintézte előtt nagy turaautó állt meg, amelyen több alarcos férfi ült. Egyikük behatolt a bankfiókba és egyszer a levegőbe lőtt, azután a pénztárablakhoz ugrott, ahol egy fiatal lány éppen nagyobb összeget fizetett be. A bandita kiragadta a leány kezéből a pénzes táskát, magával vitte, majd visszafutott az autóhoz, amely elrobogott vele. A rablott pénz mindössze ezerhétszáz márká.

A rendőri nyomozás megállapította, hogy a turaautóban hárman ültek. A rablók előre készültek a merényletre s az autó már az utcán követte Biller Bettyt, egy kenyérgyár pénztárosnőjét, akiről tudták, hogy nagyobb pénzeszséget visz a bankba. Alig, hogy a leány belépett a bankba, az egyik fiatalember utána lopózott és mikor a tisztviselő a pénztárhoz lépett, hogy leszámolja a pénzt, a bandita, aki mögötte állt, a

leány kezére lőtt, úgyhogy az a táskát elejtette. Ebben a pillanatban a rabló felkapta a börtáskát és a kijárat felé rohant.

Egy fiatal banktisztviselő keresztül ugrott a helyiség falkorlátján és sikerült is a banditát utolérnie, mielőtt az ajtóhoz ért. A tisztviselő megragadta a rabló kezét és ki akarta rántani a kezéből a pénzes táskát. Közben a táska is kinyílt és több köteg bankjegy a földre esett. A bátor hivatalnok dulakodni kezdett a rablóval, aki erre revolvert rántott és több lövést adott le. A golyók ugyan nem találtak, de a bankhivatalnok elengedte a rablót, aki felugrott az autóra és a kocsi teljes sebességgel elrohant.

Az autó az északi kikötő felé vette útját. Egy rendőr taxin üldözte, de nem tudta utolérni.

Biller kisasszony sérülése jelentéktelen. Megállapították, hogy a bandita nem revolverrel, hanem riasztópisztollyal lövöldözött.

Senki sem tudja a gabonaárak emelkedésének okát

A román terménypiacon hatalmas feltűnést keltett a brailai és konstancai erős áremelkedés. Különösképpen tengeriben és buzában olyan hatalmas kereslet indult meg, hogy a bankoknak a devizakészlet nem volt elegendő a kötések lebonyolításához. Természetesen az ármelekedéssel kapcsolatban rögtön olyan verziók kezdtek keringeni, melyek szerint ezt a hauszotendenciát a Banca Nationalának már a közel jövőben esedékesse való kamatláblezállítása idézte volna elő. Kereskedelmi körökben ugyanis azzal magyarázták a terményáraknak körülbelül tízszeres emelkedését, hogy a kamatláb lezállítása mellett a kivétel rentabilis üzlétté válik. Annyit mindenesetre már sikerült kideríteni, hogy az ármelekedés nem hozható közvetlen kapcsolatba az állítólagos kamatláblezállítási ak-

cióval, s így valószínű, hogy tőzsdei manőverről van szó. Ezt a feltevést meg erősíti egyébként a földművelésügyi minisztériumnak az ország gazdasági adalmához intézett felhívása is, melyben figyelmeztet arra, hogy a lapoknak a terményárakra vonatkozó híreit nagy óvatossággal kell fogadni. Ezidőszert senki sem tudja még, hogy a folyamatban levő tőzsdei manőverek milyen célt rejtegetnek, csak annyit lehet megállapítani, hogy az említett piacok termény ármelekedését ezeidig semmilyen módon sem sikerült megokolni. A galaci piacon áresés következett be, holott ez is egészen indokolatlan, miután a galaci terménypiac árai a hamburgi és liverpooli terménytőzsdék jegyzései után igazodnak. Ezek viszont az utóbbi időben változatlanul stabilak.

Vád alá helyezték a krimi zsidó kolonizáció szovjetkommisszáriusait,

mert hihetetlenül erőszakos intézkedésekkel kergették be a zsidó kolonistákat a kollektív gazdálkodásba

Moszkva, március 27. A krimi kolonizáció területén számos szovjet-kommisszárius helyezték vád alá, miután beigazolódtott, hogy a féktelen terror minden lehető eszközzel kényszerítették a dzankoji rayon zsidó kolonistáit a kollektív gazdálkodásba való csatlakozásra. Megállapítást nyert, hogy a krivojrogi rayonban, valamint a Kalinin faluban szintén kényszerítették a zsidó kolonistákat, hogy csatlakozzanak a kollektív gazdálkodáshoz. A zsidó kolonistákat egy zárt terembe hívták össze s mindaddig ott tartották őket, amíg aláírásukkal nem tették magukévá a

kollektív gazdálkodást. Azon kolonistákat pedig, akik vonakodtak aláírásukat adni, súlyos börtönbüntetéssel fenyegették meg. Számos zsidó kolonistának, akik elutasították a kollektív gazdálkodásba való belépést, elkobozták minden vagyonukat, még utolsó párnájukat is. A vádlott kommisszáriusok beismerték, hogy erőszakos eszközökkel kergették a zsidó kolonistákat a közösségi gazdálkodásba. Az erőszakos eszközökkel végrehajtott kollektívizálás felmerhetlen károkat idézett elő a zsidó kolonistáknak. A szovjet hatóságok hathatós lépéseket tettek a zsidó kolonisták

sivár helyzetének feljavítása érdekében. Minden egyes kolonistának szabad választására bízták, hogy a kollektív, vagy a magángazdálkodáshoz csatlakozzék. A zsidó kolonisták nagyszámú nyomban kilépett a kollektív gazdálkodásból és visszatért a magángazdálkodásba. Ezek a kolonisták a lehetőségek szerint visszaszerezték a kollektív gazdálkodásba befektetett vagyonukat. A krimi kormány legújabb rendelkezése szerint a jövőben nemcsak a kollektívizált, hanem a magángazdálkodás alapján álló kolonistákat is egyenlő mennyiségű vetőmaggal fogják ellátni a tavaszi kampány elősegítése érdekében. A kiterőszakolt kollektívizálás folytán rendkívül súlyos helyzetbe kerültek a zsidó kolonisták. Számos kolonista még a lovak ellátására szükséges takarmányt is nélkülözi és így ezidőszert nem is tudják megkezdeni földművelő munkájukat.

A chersoni rayonban, ahol a zsidó kolonistákat kényszerítették, hogy gabona állományukat a kormány ágenseinek szolgáltatassák ki, a kolonisták a mindennapi kenyér híján vannak. Az Agro-Joint nagyobb mennyiségű lisztet küldött a rayon nyomorgó kolonistái számára.

A kolozsvári tábla nyolc évi fegyházra ítélte az apagyilkos legényt

Egy falusi szerelem epilógusa az ítélőtábla előtt

Cluj-Kolozsvár, március 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy alig tizenkét éves, pelyhes arcú virágosvölgyi legény állott ma délelőtt a kolozsvári tábla ítélőszéke előtt, apagyilkossá vádja alatt. Takács Istvánnak hívják és az a vád ellene, hogy a múlt év június 30-án két súlyos ütessel halálra sebezte apját, Takács Györgyöt.

A halálos kimeneteli családi tragédia számai 1928 novemberében nyulnak vissza, amikor a 17 éves Takács István beleszeretett a falu egyik legcsinosabb hajadonjának, Muresan Ruxandrába. Apja, Takács György az első pillanattól kezdve rossz szemmel nézte a fiatalok vonalmát és több ízben szigorú hangon tiltotta meg fiának a leányhoz való közeledést. A heves vérmérsékletű legény nem tulajdonított különösebb jelentőséget apja intelmének és amikor a tizennyolcadik életévét betöltötte, megérlelődött benne a házasság gondolata. Az öreg Takács György retentő haragra lobbant, amikor meghallotta fia szándékát és ettől a pillanattól kezdve súlyosan kiéleződött a viszony az apa és a fia között.

Takács György és fiatal fia közötti suriódások csakhamar a falu érdeklődésének homlokterébe került. Sokan suttozták, hogy az öreg azért ellenzi oly hevesen a házasságot, mert ő maga is sokat legyeskedett a fiatal Muresan Ruxandra körül.

A múlt év június 30-án rendkívül heves szóváltás keletkezett Takács György és fia között. Az öreg ember súlyos fenyegetésekkel igyekezett fiát megfélemlíteni és a házasság gondolatától eltéríteni, a fiatal Takács Pista azonban elutasította apja erőszakos fellépését. A szóváltás tetellegességre fajult, melynek forgatagában Takács István, egy hatalmas fadoroggal, kétszer oly súlyos ütést mért apja fejére, hogy az nyomban holtan terült el házának padlóján.

Másnap reggel csendőri szuronyok között a kolozsvári ügyészségre kísérték Takács Istvánt. A kolozsvári törvényszék ez év január havában tárgyalta az ifjú apagyilkos bűnügyét és nyolc évi fegyházbüntetéssel sújtotta. Az ügyész és a védő felebevezése folytán a kolozsvári ítélőtábla elé került az ügy. A tábla ma délelőtt megtartott tárgyalásán számos tanukihallgatás történt, amelyek egyöntetűen a fiatal legény bűnösségét erősítették meg. A védelmet dr. Saragea Zamfir kolozsvári ügyvéd látta el. A tábla hosszabb tanácskozás eredménye képen helybenhagyta a törvényszék nyolc évi fegyházbüntetésről szóló ítéletét. Az ügyész és a védő felfolyamodást jelentettek be a bukaresti semmitűzőkhez.

13as gyorsajátót

— esetleg kóciлиндert — keressük megvételre, Ajánlatokat fizetési feltételek megjelölésével a kiadóba kérünk

Maniu és

A miniszter

Bucuresti Uj Kelet táblatani ülésén, Mas expozé ról. Az utó után a min annak, hogy közvélemény a kolozságról és továbbra is nyos fórum erre az exp hogy a nemzet párt és a párt nyek során miniszterek kalmat arról szóval elim gresszusát Vintilának kezletén el feltünően természetesen váltott ki a miniszterrel bizonyított párt a mos csaknem sör rüségét. Bá szuggesztív beszéd, a les intézked indokolni a

A kamarát egyébké Leon lup művelésügy hozza, hogy incidens já zött, mert földművesek dekét.

Potarca f választában lam vette parasztok a mindeneseti a parasztok

Pamfil S tományokba elközbása. hogy választ kivan a sa nusitani.

A min exp

Maniu lásra. Lesz nemzeti párt kormány Nem akarj megszüntet many nem és nem aka állapotot. E ban kormány machináció hitelét és a pok elközbá kezmenye v

A miniszter pártok ake averescanusát, ahol fel el. Maga képes állita komédiát j eszméjével parasztpárt kifejezések síncenek a tábornok, a kat állított rumról. 192 egy nemzet megalakítás lenttettem, l egy ilyen k alatt: hogy adata a sz legyen. Ne

Maniu hatalmas expozét mondott a kamarában a politikai helyzetéről

A kormány továbbra is helyén marad és el van határozva programjának megvalósítására

A miniszterelnök kijelentette, hogy Averescu közönséges valótlanosságokat állított a néppárt vasárnapi kongresszusán. Maniu éles ríposítja Bratianu Vintila vádjaira

Bucuresti-Bukarest, március 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délutáni ülésén egy interpellációra válaszolva, Maniu miniszterelnök hatalmas expozét tartott a politikai helyzetéről. Az utóbbi napok zajos eseményei után a miniszterelnök szükségét érezte annak, hogy a parlament és az ország közvéleménye előtt tanúbizonyítást tegyen a kormány helyzetének szilárd-ságáról és kijelentse, hogy a kormány továbbra is bírja a legfőbb alkotmányos fórumok bizalmát. Szükség volt erre az expozéra már csak azért is, hogy a miniszterelnök visszaállítsa a nemzeti parasztpárti parlamentekben és a párt hiveiben a legutóbbi események során megrendült önbizalmat. A miniszterelnök felhasználta ezt az alkalmat arra, hogy néhány energikus szóval elintézzze az averescianusok kongresszusát s hogy válaszoljon Bratianu Vintilának a liberális párt keddi értekezletén elmondott beszédére. A ríposzt feltűnően erős és lendületes volt, ami természetesen hatalmas tapsviharokat váltott ki a parlamenti többségből. A miniszterelnök precíz számadatokkal bizonyította, hogy a nemzeti parasztpárt a most lezajlott választásokon is csaknem sértetlenül megőrizte népszerűségét. Bármily meggyőző és bármily szuggesztív erejű is volt azonban ez a beszéd, a lapelkobzások alkotmányellenes intézkedését ezáltal sem tudta megindokolni a miniszterelnök.

Agrárincidens Nagyszentmiklóson

A kamara üléséről szóló tudósításunkat egyébként alább adjuk:
Leon Lupista napirend előtt a földművelésügyi miniszter tudomására hozta, hogy Nagyszentmiklóson véres incidens játszódott le a parasztok között, mert a kormány visszavette a földművesektől a már kisajátított földeket.

Potarca földművelésügyi alminiszter válaszában kijelenti, hogy nem az állam vette vissza a földeket, hanem a parasztok adták el azokat. A kormány mindenesetre igyekezni fog kibékíteni a parasztokat.

Pamfil Seicaru kijelenti, hogy a tartományokban tovább folyik a lapok elkobzása. Kéri a miniszterelnököt, hogy válaszoljon: milyen magatartást kíván a sajtószabadság kérdésében tanúsítani.

A miniszterelnök nagy expozéja a politikai helyzetről

Maniu miniszterelnök emelkedik szó-lásra. Leszögezi ismételten, hogy a nemzeti parasztpárt és az azt képviselő kormány a sajtószabadság barátai. Nem akarjuk ezt a szabadságot sem megszüntetni, sem korlátozni. A kormány nem akarja bevezetni a cenzurát és nem akarja visszaállítani az ostrom-állapotot. Egyes politikai pártok azonban kormányellenes akciók címén büntös machinációkkal aknázzák alá az állam hitelét és a Korona presztizsét. A lapok elkobzása ezen machinációk következménye volt csupán.

Averescu közönséges valótlanosságokat állított

A miniszterelnök ezután az ellenzéki pártok akciójáról beszél. Megemlíti az averescianusok vasárnapi kongresszusát, ahol felelőtlen beszédek hangzottak el. Maga Averescu tábornok azt volt képes állítani a régenstanácsról, hogy komédiát játszott a nemzeti kormány eszméjével 1928 őszén, midőn a nemzeti parasztpárt kormányra került. Ilyen kifejezések még egy olyan pártvezérnek sincsenek megengedve, mint Averescu tábornok, aki közönséges valótlan-ságokat állított a legfőbb alkotmányos fórumról. 1928 őszén csakugyan szó volt egy nemzeti koncentrációs kormány megalakításáról. En annak idején kijelentettem, hajlandó vagyok résztvenni egy ilyen kormányban, de egy feltétel alatt: hogy ezen kormány egyetlen feladata a szabad választások levezetése legyen. Nem rajtunk mulott, hogy a

koncentrációs kormány gondolata nem valósult meg.

Nem győzelmet, vereséget aratott a liberális párt a választásokon

Maniu ezután a liberális párt vezérének keddi beszédével foglalkozott. Bratianu Vintila kijelentette a liberális pártklubban, — mondotta a miniszterelnök — hogy a liberális párt győzelmet aratott a közönséges választásokon. Ezzel szemben az igazság az, hogy a liberális párt megsemmisítő vereséget szenvedett. A városokban 2200 nemzeti parasztpárti tanácsost választottak meg, ami a mandátumok 62 százalékát teszi ki. A liberálisok ezzel szemben csak 23 százalékát kapták meg a mandátumoknak. Jóval súlyosabb volt a liberális párt veresége a községi és megyei választásokon. És nem szabad elfelejtenünk azt, hogy ezek a választások szabadok voltak. Az ellenzék vezetőit nem tartóztatták le, ahogyan annakidején Mihalehet, Vaidát, Luput letartóztatták, senkit sem vettek meg,

ahogyan annakidején Pan Halippát bántalmazták. A miniszterelnök ezután a bukaresti választásokkal foglalkozik és megeafolja a választások tisztasága ellen felhozott vádakait.

Nem fenyegeti Beszarabiát bolsevizmus

Majd áttér a liberálisok sokat hangoztatott állítására, mely szerint Beszarabiát az elbolszevizálódás veszedelme fenyegeti. Csunya vád ez, — mondotta a miniszterelnök — amelynek éle nem a kormány ellen irányul, hanem az ország tekintélyét ássa alá. Felszólított a liberális pártot: bizonyítsa be azt a vádját, hogy a kormány támogatja, vagy tűri Beszarabiában a bolsevista propagandát. Abszurd és megengedhetetlen dolog az, hogy egy politikai párt minden komoly alap nélkül ilyen vádak merészljen emelni a felelős kormány ellen. A legutóbbi választások bebizonyították, hogy a liberális párt az ország közvéleményének csak elenyészően kis részét képviselik. A nemzeti parasztpárt, mely a nem-

Nem sikerült a francia szélső jobboldal erőfeszítése a Young-tervezet ratifikációjának elgáncsolására

A francia kamara tulnyomó többsége bizalmat szavazott Tardieunak a Young-terv ratifikációjának kérdésében

Páris, március 27. A francia kamara ma délelőtt kezdte meg a hágai egyezmények ratifikációs vitáját. A javaslat betérjesztésekor Marin szélső jobboldali indítványt terjesztett elő, melyben követte, hogy a kormány azonnal vonja vissza a törvényhozás elől a Jounge-tervet, mert ennek ratifikációja magával fogja vonni a Rajna-vidék kiürítését, ami Franciaország biztonságát a legemlensebben veszélyezteti. Marin rámutatott arra, hogy Németország az

elmúlt tíz év folyamán kifejtett kitértó munkával elérte a versaillesi szerződés béklyóinak szétfeszítését és ha Franciaország feladja a zálogokat, a német nem fizetés esetén kénytelen lesz Amerikának és Angliának háborus tartozásait érte saját kasszája terhére fizetni. Tardieu miniszterelnök választott Marinnek s utána rögtön felvetette az indítványát visszavonni nem akaró Marin javaslatát feletti szavazás rendjén a bizalmi kérdést. A kamara tulnyomó többsége bi-

Függönyöket és ágysterítőket
legszébben és legolcsóbban tisztít és mos az
Erzsébet-mosóda
STRADA AUREL VLAICU 3. SZÁM
(volt Bánffy-utca)

zet akaratóból jutott hatalomra, el van határozva arra, hogy tovább folytatja munkáját és minden eszközzel azon lesz, hogy programját teljes egészében megvalósítsa. Ebben a törekvésünkben támogat bennünket a kormány bizalma és az a közvélemény, amely megérti, hogy a lapok elkobzásával semmi egyebet nem akartunk, mint megvédeni a régenstanács és a korona tekintélyét.

A szenátus ülése

A szenátus ülésén Pasca szenátor felhívja a kultuszminiszter figyelmét arra, hogy Eugen Lani hotini püspök meg nem engedett viselkedést tanúsít az általa rendelt tisztviselőkkel és a közönséggel szemben.

A szenátus megszavazza ezután a pénzhamisítók üldözésére vonatkozó nemzetközi konvenciót.

Cihosky tábornok betérjeszti a kamarában már megszavazott katonai törvényjavaslatokat és a szenátus azonnal megkezdi a javaslatok vitáját.

A Kolozsvár melletti bácsi erdőben két fiatal fiu meztelen hullájára bukkantak a csendőrök

Mindkét fiu fején revolver sérüléseket fedezett fel az orvosi vizsgálat. Az egyik holttest 19 éves, a másik 15 éves fiú. A rendőri vizsgálat szerint az ismeretlen fiuk tervszerűen öngyilkosságot hajtottak végre, a nagyobbik lelőtte a fiatalabbikat, azután örmaga ellen fordította a fegyvert

Cluj-Kolozsvár, március 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap a kora reggeli órákban a bácsi csendőrség értesítette a kolozsvári központi rendőrséget, hogy az erdőőr két osztlásnak induló férfi hullára bukkant az ország uttól, mintegy ötszáz méternyi távolságban, a bácsi erdő sűrűjében. Ma délelőtt tíz órakor Draghiciu rendőrigazgató Marpozan és Serban komiszarok, valamint Miclea és Bola csendőrkapitányok kíséretében kiszállott a helyszínre. A sűrű erdő közepén két meztelen fiatalember holttestét találta a hivatalos bizottság. Mielőtt a helyszínre érkeztek, az ügyészség közegei, valamint az orvosi szakértők, alaposan megvizsgálták a környéket, de a térdig érő avarból semmilyen nyom nem bukkant elő, amely a nyomozás alapjául szolgálhatott volna. Az egyik hulla tizenkilenc év körüli szőke haja, szeptős arcu, nyulánk természetű fiatalember holtteste. Arcal a földfelé fordulva fekiúdt a magas között. A mellette lévő holttest, mintegy tizenöt éves fiu, hanyat fekiúdt és a szemei az égbolt felé meredtek halálos rémület kifejezésével. Az idősebb holttestet egy agyonrongált, kopott kabát takarta be, míg a tizenöt éves ifju mellett ugyancsak egy rossz állapotban lévő fekete színű rövidnadrág fekiúdt. Ezenkívül egy üres likőrös üveg hevert az avarban, amelyből császárkörte-likőr utolsó cseppjei illatoztak. Néhány

lépésre két pár vastag harisnya, egy sötétzürke sapka és egy fehér zsebkendő fekiúdt, amelyen piros cérnával 50-es számjegy volt belehímézve. A két holttest körül semmilyen vérvnyomot nem találtak a rendőrség közegei.

Délután két órakor a helyszínre érkezett a törvényszéki ügyész és dr. Kernbach egyetemi magántanár. Nyomban kezdetét vette az orvosi vizsgálat. Megállapították, hogy a halál 5—6 nappal ezelőtt állott be. Először az idősebbik ifju holtteste került a rögtönzött boncoló asztalra. Megállapított nyert, hogy a jobbhalántékon egy 7.35 milliméteres revolvergolyó furdott fejébe. Kernbach professzor felvágta a halott ifju koponyáját és az agyvelőből csakhamar előbukkant a gyilkos golyó. A golyó furdolásának helyén kívül semmilyen sérülési nyomot nem találtak a szerenésellen ifju testén. A fiatalabbik holttest felboncolására került a sor. Ugyanazokat az eredményeket hozta felszínre az orvosi vizsgálat, mint az előző boncolásnál, azzal a különbséggel, hogy ugyanaz a kaliberű revolvergolyó a fiatalabbik holttest balhalántékon keresztül furdott a fejébe.

Minden jel arra mutat, hogy a két ifju öngyilkossági szándék kergette a szörnyű halálba. A hatóságok véleménye szerint tervszerűen hajtották végre az öngyilkosságot. Az idősebbik lelőtte először ifjabbik bajtársát, majd saját

zalmat szavazott a kormánynak, elvetve Marin javaslatát.

Páris, március 27. A radikális szocialistapárt is elhatározta, hogy a Jounge-tervet megszavazza.

A kamara mai ülésében kezd meg a hágai egyezménynek feletti vitát és most már kétségtelen, hogy a ratifikáció a francia törvényhozásban nagy szavazattöbbséggel keresztülvihető lesz.

maga ellen fordította a revolvert. Kernbach professzor ennek megállapítása érdekében levágta az idősebbik holttest jobbkezéről a három középső ujját, amelyeket vegyi vizsgálat alá fog venni, miután a fenti esetben a puskapor nyomait meg kell találni az ujjakon. Az ügyész, miután megállapította, hogy büntény nem forog fenn, jóváhagyta a két hulla eltemetését. A rendőrség ezután felhívja mindazok figyelmét, akik az ismeretlen fiukra vonatkozólag bármilyen információval tudnak szolgálni, hogy jelentsek be a központi rendőrségen. Az ismeretlen ifjak holtteste Bács község temetőházában megtekinthetők.

— A Matin szerint január 21. és 25. között a normandiai partoknál egy szovjethajó sem tartózkodott, tehát magával sem vihette Kutjepovot. Párisból jelentik: A Matin cherbourg-i jelentés alapján azt hangoztatja, hogy január 21. és 25. között a normandiai partok mentén egy szovjethajó sem tartózkodott. A kikötői hatóságoknál nem jelentett gőzöst sem a haditengerészet, sem a pilótaszolgálat ez idő alatt nem figyelt meg. A lap szerint Kutjepov elrablásánál nem működhetett közre a Spartak nevű szovjethajó sem, mert sokkal messzebb tartózkodott ez időben, hogy a normandiai partokhoz juthatott volna a kérdéses időpontban.

svári tábla egyházra ítélte kos legényt

elem epilógusa az bla előtt

március 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy alig tizenkét éves virágosvölgyi leány előtt a kolozsvári apagyilkosság történt. Istvánnak hívják és egy a múlt év júniusában a halálra sebezte a lányt.

A lány családi tragédia áldozata. A lány nyulnak visz a Takács István becsületét legcsinosabb lányának Ruxandraba. A lány az első pillanatban a lányt szemmel nézte a fiatalabb izben szigorú g fának a leányhoz neves vérmérsékletű nitott különösebb jeleimnek és amikor a lányt betöltötte, meg hazasság gondolata. Örgy retentő harag-meghallotta fia szán illanattól kezdve su a viszony az apa és

fiatal fia közötti surla a falu érdeklődésé-terült. Sokan suttog-azért ellenzi oly ot, mert ő maga is a fiatal Muresan

s 30-án rendkívül keletkezett Takács t. Az öreg ember kel igyekezett fiát házasság gondolatát Takács Pista a apja erőszakos fel- tetlegességre fajult. ban Takács István, ronggal, kétszer oly pja fejére, hogy az tult el házának pad-

rendőri szuronok kö- gyészségre kísérték kolozsvári törvény- habában tárgyalta bünügét és nyole ssel sulytotta. Az ebbeszése folytán a a elé került az ügy- megtartott tárgya- kihallgatás történt, n a fiatal legény ek meg. A védelmet kolozsvári ügyvéd osszabb tanácskozás helybenhagyta a e évi fegyhabzünte. Az ügyész és a védő tettek be a bukares-

rssajtót
derést — keresünk
sat fizetési feltételek
kiadóba kérünk

Az Uj Kelet ankétja a zsidó Diákszegegyről.

A zsidó diákság intézményes támogatása parancsoló szükség

Cluj-Kolozsvár, március 27. Erdély minden zugából egymásután érkeznek a hozzászólások az Uj Kelet ankétjához. Minthogy a hozzászólások a kérdést minden részlettel kimerítették már, az ankétot rövidesen lezárjuk és azután márcsak az eddig beérkezett nyilatkozatot adjuk közre. Mai számunkban, az alábbi két igen értékes hozzászólást adjuk át a nyilvánosságának:

Kalmár József (Arad) nyilatkozata

Az erdélyi zsidó diákokat segélyező akció nem tűr halasztást, a nyomasztó gazdasági viszonyok kétségtelenül kötelelővé teszik minden gondolkodó, nemesen érző zsidó testvérünk előtt ennek szükségességét és azt, hogy ezt a problémát Erdély zsidó társadalmának intézményesen kell megoldania. Nagy dolgokat csak odaadással, lelkesedéssel, ifjaink iránti nagy szeretettel létesíthetünk.

Semmi kétségem, hogy minden kellék megvan, hogy az állandó segély-akció sikerét biztosítsuk. És itt Erdély ortodox és neolog hitközségeire gondolok. Nem hinném, hogy volna hitközség az országban, amely megtagadná évi hozzájárulását büdzséjének keretében a nemes, nagyszerű diákintézménynek fenntartásához. Az aradi hitközség képviselőtestülete már az elmúlt évben tekintélyes összeget szavazott meg a zsidó menza céljaira.

Ki, vagy kik kezdeményezték az országos akciót? Ha a Nemzeti Szövetség kezdeményezné, amelynek megvan a legkisebb községhen is a szervezete, a hitközségek egyike-másika nyomban kifogásolná, hogy magának akarja a Szövetség az akciót kizárni, a hitközségek szervezés tekintetében nem akcióképesek és ez a kérdés kívül esik a szorosán vett hitközségi élet keretein. Kik legyenek tehát a kezdeményezők? *Maga a diákság.* Alakítsák meg országoként a zsidó diákok szövetségét. Elnökiük legyen egy országos vonatkozásban is elismert nevű közgazdász, aki irányítaná ifjainkat, úgy a menza megszervezésében, mint minden egyéb mozgalmakban. Terjesszék ki e mozgalmat Erdély minden hitközségére bizalmi-férfi rendszer alapján, egész bizonyos, hogy az eredmény nem fog elmaradni.

Az eddigi rendszertelen gyűlési akciók meddősege magától érthető jelenség, soha eddig a diákmenza az adakozóknak nem nyugtázta, vagy köszönte meg az általa adott összeget, ami megnyugvással töltötte volna el az adakozókat, hogy a nemes célra adott összeg tényleg a rendeltetési helyre jutott el. Hány segélyezésre méltó diák vette igénybe a menzát, hány és milyen szakokban tanulnak és kik intézik az ellenőrzés feladatát, stb. mind részletkérdések, de ezek nyilvántartása és az adakozókkal havonkénti közlése nagy megnyugváásra fog szolgálni.

Dr. Erdős Izor (Dicsőszentmárton) hozzászólása.

A zsidó diákmenza intézményes megvalósításához, mint vidéki, hozzászólók én is, mert úgy tartom, hogy Kolozsvár zsidó közönségét a vidék kell hogy tehermentesítse, sőt nem egyedül Erdély zsidósága, de az egész ország zsidósága, mert úgy tudom, hogy a regát is előszeretettel küldi diákjait a kolozsvári egyetemre.

A kezdeményezés természetesen Kolozsvárról kell hogy kiinduljon, amint ez már fényesen, a fontos ügyhöz méltóan megnyilatkozott is. A diákmenza intézményes biztosítása azonban *mindnyájunk* feladata.

Epekövéből

megszabadulhat!

Epeköbántalmakban szenvedők ezrei kioldanak e gyötörő fájdalomban, mert Prof. Dr. Páter epekö elleni teáját nem ismerik. Viszto! sok ezer ember kösönheti ezen kiváló gyógyszernek teljes gyógyulását, mert bizalommal volt annak használatára. Prof. Dr. Páter epekö elleni teájának meg van az a főmennyiség háttér, hogy az epekövet feloldja, gyötör és nyomasztó fájdalom nélkül válik ki az epekö és az epekövel (tisztulást) idezi elő. Ezen tea használata nem nehéz és nem költséges. Minden epeköbántalomban szenvedőnek használni kell ezt a természetes gyógyszert, de legalább is *kielelő* kell tennie, hogy *áldásos hatását megismerje.*

Prof. Dr. Páter epekö elleni teája a meggyógyulást legelőször *gyógyeztetésben és drogériákban* azonnal kapható, a ől nem lenne, ott a gyógyszerész kifejezett kívánságra az ere' leti csomagolástu teát néhány napon belül beszerzi. Minden 'eredeti csomagot a feltaláló törvényileg védett lenykepe és aláírása látható. *Levelezőlap* ugyan a tea „Casilag” és gyógyszer-tár, Brassó, Hosszu u. 5. sz. a. lerakattól rendelhető. Nagy-bani lerakat: „STANDARD” drogéria, Bucuresti 1.

A sékel módjára és mintájára kell belevonni mindenkit: a honoratior osztályt, a vendiákokat, kereskedőket, iparosokat és minden zsidó családot, mert mindannyiunk egyazon érdeke, hogy egyetemi hallgatóink tisztességesen táplálkozzanak s olyan generáció hagyja el az alma-mater, mely az élet harcában testileg és szellemileg egyaránt megállja a helyét a zsidó érdekek szolgálatában.

Sürgősen alkuljon meg egy intéző bizottság (igen sok tagja legyen) s ez szervezze meg nemcsak az egyeseket, de kérje pénzbeli hozzájárulását minden zsidó alakulatnak. *A hitközségek, a nőegyletek és ifjúsági szervezetek* s minden más célt szolgáló szervezett társaság részt kell hogy vegyen a zsidó diákokat támogató ezen akcióban.

Meg kell szervezni kolozsvári központtal a zsidó vendiákok egyesületét is, melynek ipso iure legyen tagja minden zsidó vendiák s ezen egyesület rendez-

Felavatták Tokióban az 1923. évi földrengés áldozatainak emlékére emelt templomot

A templomban kétezer tonna sulyu emberi csontot temettek el

Tokió, március 27. A Tokió újjáépítése alkalmából rendezett ünnepségek során felavatták az áldozatok emlékére épített új óriási templomot. A templom aelbetonból készült és falaira az 1923. évi földrengés katasztrófális jelenetét ábrázoló képeket festettek. A templom pagodaszzerű melléképületében kétezer tonna sulyu emberi csontot temettek el. A japán nép vasárnap évszázados ha-

Két boldog nap

Minden vevőnek, aki ezen napokon legalább 4 pár harisnyát vásárol nálam

ingyen adok egy pár

ugyanolyan értékű — a vevő által szabadon választható — női, férfi vagy gyermek harisnyát.

Ezen kedvezményben kizárólag a készpénzzel fizető közönség részesedik, a női selyem harisnya cikk teljes kizárásával.

Vidékre is szállítok! Meg nem felelőért a pénzt visszaadom.

Az árak nincsenek emelve! — Győzdjón meg!

SIPOS harisnya, keztyű, kötött mellény és pullover, csipke, szallag, férfi gallér, nyakkendő stb. és rövidáru tüzlete

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 8. szám. Telefonszám 720.

zen minden évben egy erre meghatározott alkalmas időpontban egy-egy nagy-szabású kultur-estélyt, felváltva az ország nagyobb kulturcentrumaiban és én határozottan hiszem, hogy ennek tiszta jövedelme a menza-alap soha ki nem apadó forrásává nőné ki magát.

tokat olyanok tüntették el, akiknek ez érdekükben állott.

Nagy dossziét tárt a törvényszék elé a vádlott és nagy erőfeszítésekkel igyekezett bizonyítani a kétféle lej hováfordítását.

A tanúhallgatások sorát Charclean Pavel városi számvevővel kezdte meg a törvényszék, aki dr. Hosszu József törvényszéki tanácselnök kérdésére válaszolt a városi tanácsnál történő pénzügyi eljárások proceduráját. A tanu elmondotta, hogy a polgármester jóváhagyásán és a pénzügyi osztály fizetési meghagyása alapján történnék a kifizetések.

A délelőtti, valamint a délután folytatott tárgyalás folyamán a városi vízművek tisztviselőit hallgatta ki a törvényszék. E tanúhallgatások azt igazolták, hogy a vízművek könyveinek átvizsgálásakor Savu mérnök nem tudott elszámolni a szóbanforgó kétféle lejről és azok a számlák, amelyeket a letartóztatása előtt mutatott fel Savu mérnök, nem voltak jogszerűek. Itélelőhatalra holnap délelőtt kerül sor.

Ghandi szerint a hindu nép rabszolgaságának tudatlansága az oka

Az indiai angol hatóságok minden intézkedést megtekintve arra, hogy Ghandiék ne szeghessék meg a sómonopólium-törvényt

London, március 27. Ghandi és zarándoktársai Tralsaxba érkeztek, ahol érkezésük után népgyűlés volt. A gyűlésen aránylag kevesen jelentek meg, mert a lakosság gyermekházaságokat ünnepelt. Ghandi az április első napján életbe lépő és a gyermekházaságokat megtiltó ugynevezett sardatörvényről beszélt hallgatóságának. Eddig sem tiltotta, hogy a gyermekházaságokat mindig helytelenítette s ez alkalommal is ellenük nyilatkozott, de az életbe lépő törvénnyel kapcsolatban újlag leszögezte, hogy a hindu nép rabszolgaságának főképe a tudatlansága az oka. Amint Bombayból jelentik, az indiai kormányzat preventív intézkedéseket foganatosít abban az irányban, hogy Ghandi és társai megakadályoztassanak a sómonopólium-törvény megsértésében. A tengerpart környékét Bombay körül ellenőrző közegekkel és rendőrökkel árasztották el. Bombay kormányzója ma elutazott Delhibe.

London, március 27. Ghandi és zarándokcsapata hatvan kilométeres távolságra jutott a tengerparttól. Jalalpur-Taluka és Combay között a hatóságok megtekintték az intézkedéseket abban az irányban, hogy a hindu nacionalista vezér és emberei meg ne szeghessék a sómonopólium-törvényt.

— Halálra ítélték az angol Erdélyi Béliát, aki megfojtotta édesanyját, hogy 3000 font sterlinges biztosítási összegét felvehesse. Londonból jelentik: A susedi esküdtbíróság kilencnapos tárgyalás után halálra ítélte Sidney Harry Fox-ot, aki a vádirat szerint 3000 font sterlingre biztosította édesanyja életét, majd pedig a margatei Metropoly szállóban megfojtotta, az öreg hölgy szobáját pedig felgyújtotta, hogy baleset látogatást keltse. A Fox-ügy hónapokon át tartotta izgalomban az angol közönséget s a tárgyalások folyamán 80 tanu hallgattak ki. Fox a halálos ítélet elhangzása után kijelentette, hogy ártatlanul ítélik el.

A magyarországi kiscgazdák kongresszusa memorandumban követeli a közszabadságok azonnali visszaállítását

Az általános választói jog azonnali megvalósítását követelik a kiscgazdák és szigorú retorziókat azokkal szemben, akik az állampolgárokat politikai meggyőződésükért üldözik

Budapest, március 27. A napokban zajlott le a különböző kiscgazda frakciók országos kongresszusa, amelyen élénken tárgyalták a magyarországi politikai helyzetet és olyan határozati javaslatot hoztak, amely a kormány körében nagy feltűnést okozott. A kongresszus memorandumot intézett Mayer földművelésügyi miniszterhez, amelyben a következő követeléseket foglalták pontokba:

1. Komoly intézkedéseket kérünk és megfelelő retorziókat arra az esetre, ha a vidéken a közigazgatási hatóságok üldöznék az állampolgárokat politikai meggyőződésük miatt.
2. Követeljük a közelet tisztaságát és követelünk egy szigorú összeférhetetlenségi törvényt a törvényalkotó testület tagjainak számára.
3. Követeljük a közszabadságok haladéktalan visszaállítását, legalább is abban a mértékben, amelyben az or-

szág 1914-ig élvezte azokat.

4. Haladéktalanul követeljük az általános titkos választójog törvénybeiktatását.

A memorandum végül kijelenti, hogy a parasztság abban az esetben, ha a kormány a követeléseket nem teljesítené, nem fog habozni és levonja a konzekvenciákat. A memorandum az említett pontozatokon kívül számos gazdasági természetű követelést is állít fel.

Az egységes párt körében ez a memorandum nagy feltűnést keltett. Hír szerint Mayer miniszter a kiscgazda párt különböző frakcióinak vezetőit konferenciára hívja össze és nyilatkozni fog előttük az aktuális kérdésekről. Azt hiszik, hogy a válasz mag fogja nyugtatni őket és ilyen szellemben fogják majd befolyásolni az elégedetlen magyar parasztokat.

Ma hirdetik ki az ítéletet Kolozsvár volt vízműigazgatójának bűnperében,

akit azzal vádolnak, hogy kétféle lej sikkasztott el a hivatalos pénzből

Cluj-Kolozsvár, március 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék harmadik szekciójának tanácsa ma reggel kezdte meg Savu József mérnök, a kolozsvári vízművek volt igazgatójának sikkasztási bűnügyét tárgyalni. Savu mérnök ellen a városi tanács feljelentésére indult meg a bűnügyi eljárás. Kolozsvár városa azzal vádolta a vízművek egykori igazgatóját, hogy a vízművek igazgatója kétféle lej sikkasztott el a vízművek számára kiutalt hivatalos pénzekből. A város részéről a magánvádat dr. Pop Dénes képviselte, Savu mérnök védelmét pedig dr. Fabius István kolozsvári ügyvéd látta el.

A délelőtti tárgyalás a vádirat rész-

letes ismertetésével vette kezdetét, majd Savu József, a vízművek sikkasztással vádolt igazgatója másfél óras beszédben igyekezett a védelmét szolgáló érveket a törvényszék elé tárni. Elmondotta, hogy szabályszerű kiutalással számtalan ízben milliói összegeket vett fel a városi tanácstól és ezekkel az összegekkel mindannyiszor pontosan elszámolt. A sikkasztási vád alapját képező kétféle lejről is azt állítja, hogy részletes elszámolást nyújtott be a városi tanácsnak. Ezen elszámolást igazoló akták azonban — mondotta Savu — a vízművek adminisztrációjának hanyagsága folytán eltűntek. Az sines kizárva azonban, — folytatta védebeszédét Savu — hogy ezeket az ira-

Van

Félix Warbu

London, március 23-ikán Londonban Félix Warburton, a Jewish Agency tagja, a zsidó szervezetek vezetője, a zsidó Agency tagjai és angol tag jelenlétében igazgatási bizottság elnöke, Melchett, a zsidó bizottság elnöke, nyitó ülésen, délafrikai ut-

Ké

ról

Mielőtt a kezdtek volna dult szavakból Balfour-ról. fiut, filozófiu kijelentette, dőkkel együtt a nagy férfii állva hallgatt Chaim Weizs a Jewish Agency tag, aki szin mondott és emlékezett m ról.

Pa

Izso

Félix M. Warburton és nagy Agency adm feladatait. M brutális táma véreink ki v Szentföldön. szerencsétlen Mindazonáltal arab népet a szük felelőse a borzasztó követtek. Leg Palesztinában ország lakoss Palesztina u elég hely van kei számára. és közösen t feladatokat, Ezután mege haláláról, m alkotójáról.

Gy

mu

— Nem akni, — ugymolytettem kitiu professzor fo vonalozni ak feladatait. E álljon, hogy füvte, tegyek ban önálló g életet folytat módot kell ta jának meggy re. Fontos, ho tes maradjon tisztára gazd zogjon. A munkát Lond centrálni, a p Agency Exek taktust kell le ben, hogy mi ki az ország kell hoznunk kell a mező kedelmet. Iga tartós belpoli nak fel Pales ne, hogy ezek rán el leszne zsidók által.

Gy

mu

— Nem akni, — ugymolytettem kitiu professzor fo vonalozni ak feladatait. E álljon, hogy füvte, tegyek ban önálló g életet folytat módot kell ta jának meggy re. Fontos, ho tes maradjon tisztára gazd zogjon. A munkát Lond centrálni, a p Agency Exek taktust kell le ben, hogy mi ki az ország kell hoznunk kell a mező kedelmet. Iga tartós belpoli nak fel Pales ne, hogy ezek rán el leszne zsidók által.

A J

Pal

ben

A szónok ez igazgatási biz ekutívájéne nai gazdasági ségvetés legto nélkül át leh álló intézmén

! „T

Van elég hely Palesztinában Izsák és Izmael fiai számára is

Félix Warburg nagy beszéde a Jewish Agency londoni konferencián. A Jewish Agency meg akarja találni a módot az újjáépítés tempójának gyorsítására

London, március 27. Vasárnap, március 23-ikán délelőtt nyitotta meg Londonban Félix M. Warburg (Newyork). A Jewish Agency adminisztrációs bizottságának elnöke a Cionista Világszervezet exekutívója és a Jewish Agency tagjai, továbbá számos amerikai és angol adminisztrációs bizottsági tag jelenlétében a Jewish Agency közgazdatsági bizottságának ülését. Lord Melchett, a Jewish Agency végrehajtó-bizottság elnöke nem volt jelen a megnyitói ülésen, mert még nem tért vissza délafrikai utjáról.

Két emlékbeszéd Balfour lordról

Mielőtt a program tárgyalásához kezdtek volna, Warburg elnök megindult szavakban emlékezett meg lord Balfour-ról. Balfour, mint államférfi, filozófus és ember jellemezte és kijelentette, hogy az angolokkal és zsidókkal együtt az egész világ gyászolja a nagy férfit. A beszédet a jelenlévők állva hallgatták végig. Ezután Warburg Chaim Weizmann professzornak, mint a Jewish Agency elnökének adta át a szót, aki szintén Balfour-emlékbeszédet mondott és a mozgalom elhunytjairól emlékezett meg, elsősorban Leon Reich-ről.

Palesztinában elég hely van Izsák és Izmael fiai számára

Félix M. Warburg ismét átvette a szót és nagy vonásokban ismertette az Agency adminisztratív bizottságának feladatait. Megemlékezett azokról a brutális támadásokról, amelyeknek testvéreink ki voltak téve augusztusban a Szentföldön. Minden együttérzésünk a szerencsétlen áldozatoké és családjuké. Mindazonáltal nem azonosítjuk az egész arab népet a támadókkal és nem is tesszük felelőssé a félrevezetett elemeket a borzasztó eseményekért, amelyet elkövettek. Leghőbb kívánságunk, hogy Palesztinában vállalva dolgozzunk az ország lakosságának másik részével is Palesztina újjáépítésén. Palesztinában elég hely van Izmael és Izsák gyermekei számára. Egymás mellett élhetnek és közösen tudják megoldani azokat a feladatokat, amelyekre az ország vár. Ezután megemlékezett Louis Marschall haláláról, mint a Jewish Agency egyik alkotójáról.

Gyorsítani kell az újjáépítési munka tempóját

Nem akarok politikával foglalkozni, — ugymond — ezt a feladatot helyettem kitűnő elnökünk, Weizmann professzor fogja elvégezni. Csak körvonalozni akarom a Jewish Agency feladatait. Ez főleg abból kell, hogy álljon, hogy a zsidó magas ideáloktól fűtve, tegyék lehetővé, hogy Palesztinában önálló gazdasági bázison nyugvó életet folytathassanak. Az Agencynak módot kell találni az újjáépítés tempójának meggyorsítására és kimélyítésére. Fontos, hogy a köznapi munka mentes maradjon politikai befolyásoktól és tisztára gazdasági irányvonalon mozogjon. A tulajdonképeni politikai munkát Londonra és Genf-re kell koncentrálni, a palesztinai kormány és az Agency Exekutívója között állandó kontaktust kell létrehozni abban a tekintetben, hogy minél jobban használhassuk ki az ország kapacitását, új telepéseket kell hoznunk az országba és emelnünk kell a mezőgazdaságot, ipart és kereskedelmet. Igaz ugyan, hogy állandóan tartós belpolitikai problémák bukkannak fel Palesztinában, de bízunk benne, hogy ezek a problémák az idők során el lesznek intézve a palesztinai zsidók által.

A Jewish Agency hatásköre Palesztina gazdasági életében

A szónok ezután körvonalazta a közgazdatsági bizottság és a Jewish Agency exekutívójának hatáskörét a palesztinai gazdasági életben. A mostani költségvetés legtöbb tételét minden további nélkül át lehet utalni a már fennálló intézményeknek. Kivételt csak a

kolonizáció tekintetében kell tenni a mezőgazdasági letelepülésnek ama részében, amit az Agency finanszíroz mindaddig, amíg ezek a koloniák a saját lábukon meg nem állanak. Javasolja, hogy a közigazgatási bizottság albizottságot nevezzen ki, amely kidolgozná részleteiben is az általános munkaprogramot. Ha az első év számára megállapított 250 ezer font sterlinget összehoztuk — mondotta Félix Warburg — akkor ennek egynegyedét a cionista

világszervezet, vagy a Keren Hájjeszód kötelezettségeinek fedezésére kell fordítani. Egyharmadot vissza kell tartanunk nevelési és szociális munkára, úgy hogy kevés maradjon a gazdasági tevékenységre. Az Agencynek mindenekelőtt tehát jól kell gazdálkodnia. Azonban meg van minden remény, hogy a jövőben az Agency fokozni fogja munkásságát és nagy hasznára lesz az ország gazdasági föllendülésének. Délután az Agency alkotmányáról

Csunya fogkő

Előzítja a legszebb arcot. Kellemetlenségszag visszafasztó. Mindkét szépséghibát alaposan el lehet tüntetni a pompás, üdítő Chlorodont-fogpaszta esetleg már egyszeri használatával. A fogak rövid használat után gyönyörű elefántcsontszinben ragyognak, különösen ha a tisztításhoz a külön erre a célra készített forrasztozó Chlorodont-fogkefével használjuk. A fogak között szorult rothadó ételmaradékok, amelyek a kellemetlen szagot okozzák, ezzel a fogkefével alaposan eltávolíthatók. Tegyen kísérletet egy tubus fogpaszttal, Chlorodont-fogpaszta, fogkefe és -szájvíz rendszeres használatával. Csak fekete-fehér-zöld színű csomagolásban és „Chlorodont” felirattal való!

tárgyaltak: Ehhez a tárgyhoz Oskar Wassermann, dr. Chaim Arlosoroff, Leonard Stein, dr. Cyrus Adler és mások szólaltak hozzá.

Lemond a német birodalmi kormány?

A lapok pozitívként írják a lemondásról és az új választások kiírásáról; — hivatalosan azonban cáfolják a válsághíreket

Berlin, március 27. A birodalmi gyűlés folyosóin újra válsághírek terjedtek el. Eszerint a Müller-kormány le akarja mondani, mert a kormánykoalíció pártjai nem tudnak megegyezni a munkanélküliség esetére szóló biztosítás, az adócsökkentés és a kormány pénzügyi programja tekintetében. A birodalmi pénzügyminiszter a költségvetésben 600 millió márkás megtakarítást óhajtaná elérni s ez összeg arányában az egyenes adók leszállítását javasolja.

Müller kancellár elnöklelte alatt tegnap a kormánykoalíció pártjai három órán át tartó újabb értekezleten vettek részt, de megegyezést nem sikerült létesíteni. A megbeszéléseket még ma is folytatják. A déli lapok szerint a kormány viszály. Abban az irányban folynak a megbeszélések, hogy a távozó kormány helyére Brüning centumpárti vezér alakítson kormányt, melyből a szociáldemokraták kimaradnának és a polgári

pártok közül a német nemzetiek mérsekelt elemei is támogatnák a centumpárti vezér kormányalakítását. A lapok pozitívként írják a parlament feloszlatásának lehetőségéről és a választások kiírásáról. Hivatalos helyen a válsághírekkel kapcsolatban megállapítják, hogy a Müller-kormány nem gondol a távozásra, mert erre oka nincsen.

A londoni pénzpiacon rendkívül kedvező a helyzet egy újabb román kölcsön plaszirozására

Órák alatt lejegyezték Londonban egy braziliai és egy indiai kölcsönt

Bucuresti-Bukarest, március 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány információi szerint, a londoni pénzpiacon az utóbbi napokban ismét nagy élénkség mutatkozik. A newyorki tőzsdetraeh nyomán keletkezett drepresziót bizakodó hangulat váltotta fel. Az elmúlt napokban a londoni tőzsdén két nagyobb külföldi kölcsönt kötöttek le. Az egyiket India számára folyósította a londoni tőzsde. Az Indiából érkező nyugtalanító hírek ellenére is, az ötmilliárd lejes kölcsönt egy óra leforgása alatt lejegyezték. Ugyancsak az elmúlt napokban egy félóra alatt lejegyezték egy a braziliai kávéültetvények kiaknázására folyósított kétmilliárd lejes kölcsönt. E két kisebb kölcsönön kívül egy nagyszabású pénzügyi operációt is hajtottak végre a londoni tőzsdén: a rövidlejáratú öt százalékos angol hadikölcsönökét három százalékos hosszulejáratú kölcsönémmé konvertálták, 1600 milliárd lej értékben.

vagy újabb kölcsön megkötésére. A „Cuvântul” megemlíti, hogy a Steward-nazzal kötött 800 millió új utépítési kölcsönt még mindig nem értékesítette a kormány és a munkálatokat még nem kezdette meg, bár az angol pénzügyminiszter már az állam rendelkezésére boacsátotta a kölcsön összegét.

Róma, március 27. Messinából jelentik, hogy a Lipari-szigeteken, Sziciliától északra földrengés pusztított. A földrengés számos házat romba döntött és több embert súlyosan megsebesített. Különösen nagy a földrengés pusztítása a Filicudi szigeten, ahol ép lakóház alig maradt. Reggio-Calabriából hadihajót indítottak utba élelmiszerekkel

Súlyos földrengés pusztított Lipari-szigeteken

Kétezer ember vált hajléktalanná, a súlyos sebesültek száma száznál több

Róma, március 27. Messinából jelentik, hogy a Lipari-szigeteken, Sziciliától északra földrengés pusztított. A földrengés számos házat romba döntött és több embert súlyosan megsebesített. Különösen nagy a földrengés pusztítása a Filicudi szigeten, ahol ép lakóház alig maradt. Reggio-Calabriából hadihajót indítottak utba élelmiszerekkel

a földrengés által sújtott szigetekre. Újabb jelentések szerint kétezer ember hajléktalanná vált, mert a lakosok az össze nem omlott házakban sem mernek megmaradni a rajtuk tátongó rések miatt és újabb földrengéstől való félelmükben. A súlyos sebesültek száma több mint száz.

A friedrichshafeni repülőgépgyár vezetői Amerikában egy új oceánforgalmi társaság létrehozásáról tárgyalnak

A „Do X” repülőgép a nyár folyamán startol az amerikai utra

Berlin, március 27. A friedrichshafeni Dornier-repülőgépgyár vezetői Amerikában tárgyalást folytatnak egy új oceánforgalmi társaság összehozásán. A General Motors amerikai vállalat hajlandó a német gyárral érdekközösségben az új társaságot megalapítani. A General Motors tizenkét motort már utba is indított Németország felé, amelyeket a Do X repülőgépre szerelnek fel első amerikai oceánjáró utjára.

pülő utat több szakaszban tervezik. A Do X, ezek szerint leszállana az Azorokon, majd az amerikai kontinensen a nagy tavak környékén s innen egy napos pihenő után folytatná utját Losangeles, vagy Sanfrancisco irányába. A repülőgép az oceánjáró ut előtt az amerikai motorokkal több kísérleti utat tesz a Bódeni tó és a Földközi tenger felett is.

A Do X, amely mint ismeretes tavaly ősszel százhetven utassal felszállt és próbatutatt tette a Bódeni-tó felett, július végén, vagy augusztus elején startol az amerikai utra. A repülőgép tizenkét főnyi legénységén kívül csak kevés utast visz magával. s főbb szállítmánya áru és posta lesz. Az oceánre-

— Kinában ismét közvetlen küszöbön áll a polgárháboru kitörése. Londonból jelentik: Henderson külügyminiszter az alsóház ülésén ismertette a pekingi angol nagykövet jelentését, mely szerint Kinában a helyzet újra súlyosbodott s a polgárháboru kitörése ismételen közvetlenül küszöbön áll.

ADY ENDRE
összes költeményei
amelyek eddig 12 kötetbe voltak foglalva most
egy nagy albumalaku kötetbe gyűjtve
476 lej
az „UJ KELET” könyvosztályában.
Kedvező fizetési feltételek!

!„TSUVÁTÉNU”!

Nézze meg Palesztina kolonizációs térképét! Alig egy pár fekete fölt; ez a zsidó birtok, melynek megvásárlásához 50 év kellett. A zsidóság helyzete, nem engedi meg ezt a bűnösen lassu tempót.
ooo Gyűljön össze egy danamot röhásánáig! ooo

!„A mi válaszunk”!

angol Erdélyi desanyját, hogy tisztítási összegét elentik: A susenapos tárgya Sidney Harry szerint 3000 font desanyja életét. Metropoli-szálló-g hölgy szobá-gy baleset lát-g hónapokon át angol közönsé-gamán 80 tant-alálós ítélet el-te, hogy ártat-

ap
vásárol nálam
pár
fi vagy gyermek
részesedik, a női
Jón meg!
csipke,
üzlete
fonszám 720.

ak el, akiknek ez
a törvényszék elé
esztíesékekkel igye-
tmillió lej hová-
sorát Charac-
mvevővel kezdte
si dr. Hosszu Jó-
eselnök kérdése-
anácánál történő
duráját. A tanu
lgármester jóvá-
ri osztály fizetési
örténnek a kifi-
a délután foly-
nán a városi viz-
llgatta ki a tör-
lgatások azt igá-
vek könyveinek
mérnök nem tu-
panforgó kétmil-
zámlák, amelye-
ött mutatott fel
ltak jogszerűek.
p délelőtt kerül

zerint
rabszol-
tudatlan-
oka

ágok minden in-
ra, hogy Ghan-
eg a sómonopó-
ny
Ghandi és za-
érkeztek, ahol
lés volt. A gyű-
jelentek meg.
nekházasságokat
rilis első napján
nekházasságokat
sardatörvényről
Eddig sem tit-
nekházasságokat
s ez alkalommal
t, de az életbe
atban újolag le-
nép rabszolgá-
lansága az oka,
ntik, az indiai
intézkedéseket
rányban, hogy
adályoztassanak
ny megsértésé-
nyékét Bombay
kel és rendőrök-
bay kormányzó-
e.

Ghandi és zarán-
ométeres távol-
ártól. Jalalpur-
ött a hatóságok
seket abban az
u nacionalista-
ne szeghessék a

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánászi zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Strada Matei Millo 6.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

— **Istentisztelet.** A Poale Cedek Malom-utcai templomában Glasner Akiba főrabbi „drosét” tart. Ugyanakkor Weisz főkantor fog előmádkozni. Vendégeket szívesen látnak.

— **Bethlen és Benes közvetlen tárgyalása a hágai egyezmény végleges rendezése ügyében.** Párisból jelentik: Az angol és francia kormányok barátságosan felszólították Benes csehszlovák külügyminisztert és Bethlen István magyar miniszterelnököt, hogy a hágai jóváhagyási konferenciára még megoldatlan ügyeinek elintézésére szempontjából üljenek össze egy eszmecsere. A felszólító kormányoknak az a célja, hogy a hágai kérdést végérvényesen rendezhessék.

— **A német acélszakosok lemondásra szólították fel Hindenburgot.** Berlinből jelentik: A Stahlhelm szövetség, amelynek tudvalevőleg Hindenburg a díszelnöke, tegnapi értekezletén úgy határozott, felszólítja az elnököt, hogy mondjon le. Így is kifejezésre akarják juttatni vele szemben rosszaságukat. Hindenburg, a német köztársaság elnöke, tudvalevőleg aláírásával szentesítette a Young-tervezetet, előzőleg pedig minden befolyását latbavetette, hogy a birodalmi gyűlés simán megszavazza a törvényt. A német reakció nem bocsátja meg az ősz elnöknek gerinces állásfoglalását.

— **Csökkent a francia hadsereg létszáma?** Párisból jelentik: A francia szenátus megkezdte a hadügyi költségvetés tárgyalását. Az előadó hangoztatta, hogy a hadsereg létszáma 44 ezer emberrel kevesebb, mint 1914-ben s hogy a hadügyi költségek ennek ellenére lényegesen növekedtek. Ennek az általános drágulás és az egyéves szolgálati idő bevezetése az okai.

— **Zsembery Elvira zongorakonzertje.** Chopin híres sext és tere etudejét, Bach nagyvonalú Preludium Fuga es-jét, Beethoven Sonata C. Op. 2 No. 3-ját, Ravel Sonatine-jét, Dohnányi nagyszabású „Naïla keringő”-jét, Chopin mély drámaisága F-dúr balladáját és tizenkét bájos preludiumot fogja ma este bemutatni a kiváló tehetségű és finom érzékenységű zongoraművész: Zsembery Elvira. A koncert a kath. gimnázium dísztermében lesz este fél kilenc órákor.

— **Eljegyzés.** Mátyás Rózsika Cluj és Friedmann Nándor Maladia jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— **Dr. Heinrich Brody prágai főrabbi nyugalmába lép.** Prágából jelentik: Dr. Heinrich Brody főrabbi megkeresést intézett a zsidó hitközség választmányához, amelyben kérte, hogy helyezék nyugdíjba. A hitközség szívesen eleget fog tenni dr. Brody kérésének, különösen azért, mert dr. Brody nyugdíjaztatása esetén fontos tudományos munkásságot kíván kifejtetni. Hogy ki lesz az utódja, azt még nem lehet tudni. Dr. Heinrich Brody a mizráchi egyik kiváló tagja, 64 éves, Ungváron született. Pozsonyban, Berlinben és Angliában tanult és számos tudományos munkája jelent meg. Prágában ő alapította meg a modern Talmud Tora iskolát, amely mintaintézménye az egész országnak.

— **A detroiti községi üzemekből elbocsájtják az idegeneket.** Newyorkból jelentik: Detroit községi tanácsa elhatározta, hogy a községi üzemekből elbocsájtja az idegen alattvalókat. Az intézkedés következtében 1689 bevándorló fogja kényerét veszíteni.

— **Seypel elzászi előadásai elmaradnak.** Bécsből jelentik: Seypel volt kancellár elzászi előadásai elmaradnak, mert a helyi hatóságok még nem látják elérkezettnek az időpontot arra, hogy a kedélyek izgatása nélküli, sima kiemelés egykönnyen biztosítható volna.

— **Nőnek diffamáló férfiruhában járni.** Párisból jelentik: A bíróság Violette Morrisset elutasította százezer frankos kártérítési keresetével, amelyet a női sportszövetség ellen kizárása miatt támasztott. A hölgyet a sportszövetség azért törölte tagjai sorából, mert állandóan férfiruhában járt és ezzel a szövetséget gyakran nevetséges helyzetbe hozta. Violette Morrisset kártérítési igénye tárgyalásán is férfiruhában jelent meg a bíróság előtt.

Öngyilkos lett a kolozsvári csehszlovák konzulátus főtitkár-vezetőjének fiatal felesége

Browninggal szíven lőtte magát a fiatal uriaszony

Cluj-Kolozsvár, március 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma reggel tíz óra körül tragikus öngyilkosságot történt Kolozsváron. Bedrich Slavicek, a kolozsvári csehszlovák konzulátus főtitkár-vezetőjének huszonegyéves felesége, Honvéd-utca 31. szám alatti házában levő lakásában egy browninggal szíven lőtte magát.

A fiatal uriaszony öngyilkosságáról nyomban értesítették a kolozsvári rendőrséget és még a délelőtti órákban Hatiegan Simon rendőrkezes személyesen jelent meg az öngyilkosság helyszínén.

Bedrich Slavicek elmondta, hogy közvetlenül az öngyilkosság előtt, amikor a konzulátusra ment rendkívül szíves hangulatban vált el feleségétől. Teljesen érthetetlen előtte fiatal feleségének végzetés lépése.

Az öngyilkosság körülményeiről a

házban lakó katonatiszt tisztiszolgája a következőket mondotta el. Alig, hogy kilépett a szobából Bedrich Slavicek, a fiatal uriaszony, akin a felindulásnak nyomain sem látszottak megkérte, hogy hozzon neki egy pohár vizet. Amikor a vízzel visszatért, utközben hallotta a fegyverdörrenést. Berohant a szobába és abban a pillanatban eldőrdült a második lövés. Ez azonban a falba furdott, mert a szerencsétlen urinót már az első lövés megtántorította és már nem volt elég ereje ahhoz, hogy irányítsa a második lövést. A következő pillanatban holtan rogyott össze Bedrich Slavicek.

Az öngyilkos uriaszony francia nyelvű levelet hagyott hátra férjének. Öngyilkossága annál is inkább rejtély, mert a fiatal uriaszony példás és harmonikus házasságot élt férjével, aki a kolozsvári csehszlovák kolónia általánosan becsült tagja.

Sydneyben és Rómában a hódolat és bámulat hangján emlékeznek meg Marconi új korszakalkotó találmányáról

Marconi a földközi-tengeren is megismétli kísérleteit

Róma, március 27. Marconi a genovai kikötő előtt horgonyzó yachttal hívta meg a sajtó képviselőit s bemutatva nekik új találmányát, az elektromos energia drótnélküli átvitelére alkalmas készüléket. Marconi találmánya alapelveinek rövid ismertetése után működésbe hozta készülékét és ennek során az ausztráliai Sydney városának helyiségeiben elhelyezett elektrotechnikai kiállítást világító árammal látta el. A Genovából közvetített áram több mint három ezer villanygőz fémzálat hozta izzásba. A kísérlet sikeréről az olasz elektrotechnikai egyesület menüjei és az újságírók is meggyőződtek, mert a Sydney-vel létesített rádióbeszélgetés során a kiállítás vezetői és az elektromérnökök a legnagyobb bámulat hangján nyilatkoztak az óriási távolság ellenére teljes precizitással kereszt-

tült drótnélküli energiaátvitelről. A kísérlet folyamán az olasz újságírók beszélgetést folytattak sydneyi kártársakkal. A beszédet mindkét részen ki-tűnően hallották. A római lapok a legnagyobb világszenzációknak kijáró esodálattal hosszú cikkeket emlékeznek meg a korszakalkotó találmányról és azokról a lehetőségekről, amelyek a találmány segítségével elérhetők lesznek.

Róma, március 27. Marconi Electra nevű yachtján ma éjszaka elhagyta a genovai kikötő vizét. A szenátor Róma felé hajózik, ahol Mussolini miniszterelnöknek be akarja mutatni energiaátviteli készülékét. Rómából Marconi hosszabb Földközi-tengeri utra indul a yachton s ez alkalommal a nyílt tengeren is meg fogja ismételni tegnapi drótnélküli energiaátviteli kísérleteit.

— **Az egyiptomi besz din ítéletei egyenjogúak a bírósági ítéletekkel.** Kairóból jelentik: Egyiptom külügyminisztere a napokban magához kérte Chaim Nachum effendi országos főrabbit és közölte vele, hogy a külföldi konzulátusokhoz körlevél ment és ebben egy írszualták az egyiptomi konzulokat, hogy az egyiptomi rabbinátus által hozott besz din ítéletek teljesen egyenértékűek az egyenjogúak az állami törvényesékek ítéleteivel.

— **Gyöngesontu,** fejlődésben elmaradt gyermekeknek, gyöngé felnőtteknek csukamájolaj helyett élvezetes esemege a poralaku Jemalt. Egy doboz ára 77 lej.

— **Ha a boxmérkőzés „alacsonyívóju”.** Párisból jelentik: Rotterdami jelentés szerint Kid Wanderwell holland és Noking belga ökölvívó bajnokok közötti küzdelmet félbe kellett hagyni, mert a két profizionista közötti mérkőzést a közönség alacsonyívójának találta és követelte abbahagyását. A bíró a mérkőzés továbbfolytatására szólította fel a küzdő feleket, de erre a közönség a ringbe tödült s így akadályozta meg a további küzdelmet. A két ökölvívó és a bíró csak nehezen menekült ép bőrrel a ringből. A rendőrség szétoszlatta a boxmeccs felizgatott közönségét.

— **Változókéony időjárás várható.** Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint változókéony, szeles, viharos időjárás várható további hőmérsékletcsökkenéssel és pázsztás esőkkel. A hőmérséklet ma délben Budapestén 9° Celsius.

— **Titokzatos repülőgépet láttak az óceán felett.** Párisból jelentik: Egyik északi világítótorony óre az óceán felett ismeretlen repülőgépet látott. Később az angol partoktól 350 kilométeres távolságban hajózó angol gőzösről hasonló jelentés érkezett. Párisi aviati-kai körökben nyugtalanlás uralkodik a titokzatos óceánrepülés miatt. Nem tudják, ki lehet a gép pilótája.

— **Ezer embert fogad egyszerre az angol király.** Londonból jelentik: A király ma a Buckingham palotában ezer közéleti személyiség részére fogadást tart.

— **Pilsudski öccsét bízták meg az új lengyel kormány megalakításával.** Varsóból jelentik: A köztársaság elnöke Jan Pilsudskit, a marsall fivérét bízták meg a kormányalakítással.

— **A canterburyi érsek felszólal a lordok házában az oroszországi vallás-üldözések ügyében.** Londonból jelentik: A Morningpost közlése szerint a canterburyi érsek az utóbbi hetekben informáltatta magát az oroszországi vallás-üldözésekről. Az angol főpap informátorai aggasztó és megdöbbentő képet festettek előtte az orosz állapotokról és a hit elleni akciokról. Az érsek elhatározta, hogy a lordok házában felszólal és ismertetni fogja beszerzett információit is.

— **Thomas Mann Palesztinába érkezett.** Jeruzsálemből jelentik: Thomas Mann német költő Jeruzsálembé érkezett. Thomas Mann tudvalevőleg évek óta dolgozik egy zsidó regényen és ehhez gyűjt adatokat és impressziókat a Szentföldön.

— **A prágai parlamentben egy kommunista képviselő szövé tette, hogy egyik külvárosban a munkások feje felől lebontották a házat.** Prágából jelentik: A képviselőház tegnapi ülésén Cizinska kommunista képviselő szövé tette, hogy néhány nappal ezelőtt egyik prágai külvárosban a munkások feje felől lebontották a lakhatatlanná vált házat s ez alkalommal a rendőrség az asszonyokat és a gyermekeket sem kímélte meg gummitörőjainak ütésétől. A kommunista képviselő szerint még nem is olyan régen folytak le Masaryk elnök jubiláris ünnepségei s akkor a munkásokat kirendelték ünnepelni, de az ünnepségek elmúltával, anélkül, hogy részükre lakásról gondoskodnának, kiteszik őket az utcára.

— **Amerikában 385 millió dollárral enyhítik a munkanélküliséget.** Washingtonból jelentik: Az amerikai szenátus a munkanélküliség enyhítésére 385 millió dollárt szavazott meg új középületek emelésére és utvonalak építésére.

— **A olasz földművelésügyi miniszter Bécsben.** Bécsből jelentik: Giacomo Acerbo olasz földművelésügyi miniszter Magyarországról jövet az osztrák fővárosba érkezett, ahol a délelőtti folyamán látogatást tett Schöber osztrák kancellárnál. Az olasz miniszter tiszteletére Födermayer dr. osztrák földművelésügyi miniszter villásreggelit adott. Giacomo Acerbo ma este megjelenik a bécsi állami operaház előadásán, azután résztvesz a bécsi olasz követ dinerjén. A miniszter holnap reggel utazik el Bécsből vissza Olaszországba.

— **Eckenernek ma adják át az amerikai földrajzi társaság ülésén az aranyérmét.** Newyorkból jelentik: Az amerikai földrajzi társaság ülésén Eckenernek ma adják át az aranyérmét. Ez egészen különös megtiszteltetésnek számít, mert a társaság az utóbbi negyvenkét évben mindössze tizenegyszer adományozta a kitüntetést. Aranyérmét kaptak még a társaságtól az utóbbi évek folyamán Paary, Shakleton, Amundsen és Lindberg.

— **Chicagóban a nagy hóesés miatt megakadt a közlekedés.** Londonból jelentik: Chicagóban a havazás folytán a hóréteg az üzleti negyedben helyenként az egyméteres magasságot is elérte. A közlekedés teljesen megakadt. Az iskolák nem tartottak előadásokat. A rendőrszobákat az itelelődő éjjelen több mint ezer hajléktalan kereste fel, hogy a szabadban meg ne fagyjanak. A felhőkarcoló-negyedekben a hőeltakarítási munkálatok nagy apparátussal folynak.

— **Számos idegent utasítottak ki Svájcából.** Bernből jelentik: A svájci kormány számos alkalmatlan idegent kiutasított az ország területéről. A szövetségi tanács a kommunistáknak vasárnap rendezendő felvonulásával kapcsolatban elrendelte a határok szigorított őrzését és az utlevélvizsgálat megszigorítását, mert elkerülendők tartja a tüntetésekre Svájcba készülő idegen kommunisták beutazásának engedélyezését.

— **Rekordot javított az Európa.** Brémből jelentik: A Norddeutsches Lloyd Európa nevű gőzösének fedélzetéről érkezett szikratávírójelentés szerint a gőzös befutott az amerikai kikötőbe és 10 órákor horgonyzott le. Az Európa a Cherbourg—Newyork közötti utat az ambrosai világítótoronyig négy nap, 17 óra és 6 perc alatt tette meg s ezzel a Bremen menetidejét 36 perccel tulszárnyalta. Átlagos sebessége 27.91 tengeri mérföld, amivel szemben a Bremen átlag csak 27.72 tengeri mérföldet tett meg. Erkezésekor a brooklyni molót a kíváncsiak ezrei lepték el. Szíriának bugása közben futott be a gőzös a kikötőbe. Erkezését a parancsnoki hidon elhelyezett rádió adta tudtúl a világnak.

— **Bérmozgalom készül a kávéházi és vendégiparban.** A vendégipari munkaadók és alkalmazottak közötti kollektív szerződés országsszerte felborulóban van. Kolozsváron már meg is történt az első lépés, amennyiben a munkaadók felmondták a helybeli alkalmazottakkal kötött kollektív egyezményt. A felmondásnak valószínűleg az a célja, hogy a munkaadók a rossz üzletmenetre hivatkozva, leszállítsák az alkalmazottak illetményeit s a terheket fokozottabban hárítsák át a fogyasztókra. A vendégipari munkások ezzel szemben azon az állásponton vannak, hogy a mai százalérendszer mellett fizetésüket amugyis a közönségtől kapják, miután a munkaadók átlag 150 lej hetibért fizetnek csak alkalmazottaiknak. A vendégipari alkalmazottak kifogásolják a szakavatatlan pincérek felvételét s a vendégipari munkások számának szabályozását. Követelik továbbá a portyázó és pénzt kölcsönkérő vendégek büntető uton való felelősségrevonását, valamint az óvadékkérdés törvényes rendezését, amely körül annyi visszaélés történt már a fizető pincérek kárára. A vendégipari alkalmazottak követeléseiket memorandumban terjesztették a kormány elé, amelytől sürgős törvényhozási intézkedéseket kérnek, főleg a kihitelezések és az óvadékkérdés tekintetében.

Hirdessen az Uj Kelet-ben

ZSID

A máramaros-avatás vasárnap fe máramaros- tizenhat sém dott zsidó iij Kör nagyter ez alkalom mának színe dögssereg. Pé részi főtitká vári, Stark tőkkel és töl élén. Léleken kék-fehér loi hában és fes fel az avatn nézőtér hátsó doristák fehé a tavaszi na pélyt a kato nusz akkorja József, a szig je intézett m letes héber Ezután az es következőt. Elami román nyitotta meg rül üdvözölté dénu leád kezdetét vett berg R. hang meg. Schön szédében isu vatottságát é te fel Trump emléket. Stei sen adta elő költeményt, J jos maksiva viharos tetszo című komédi Lea, Horovi Harmath Di Chává hoztal ben. Perl-test tettek, amely engedve, meg Wiesel Jehud ger József, Le vits Meir „C vonásos szin rangu alakítá Guttman L zártá be. A ben Perl Pe elő Kiss Józsn nyét. Apsán é kar pedig m ta magával s ranszié szerep sémérok agil ötlettel és szit misor után l vette a késő

A nagyvár dor” emlékü után tartottál Trumpeldor ünnepélyüket ség hivatalos ségen résztve vetség képvis muel, a Zs. N. vits Ignác Kl fötitkár, Jus Mizrach képség Trumpeld volt szentelve. Rachim elh Rezső tanár t dag előadást. se Trumpeldo

Balfour gy ron. Vasárnap meg a számó four gyászün mellett. A vá minden számó WIZO, valami teljes számma toan adjanak ért nagy vesz beszédet dr. V esoport elnöke

Hárc

THOMAS MANN

A Nobeldíjas Kapható az Uj

ZSIDO KÖZÉLET

A máramarosszigeti Gdud Hatohár sémér-avatási ünnepélye. Folyó hó 23-án vasárnap felemelő ünnepnapja volt a máramarosszigeti somriuthnak, amikor tizenhat sémér esküdt fel a megújított zsidó ifjuság zászlajára. A Polgári Kör nagytermét zsufolásig töltötte meg ez alkalommal a város zsidó társadalmának színe-java és a nagyszámu vendégsereg. Péterfi Endre, a KKL erdélyi főtisztjával, Schön Elami temesvári, Stark David szatmári sémérvezetőkkel és több szatmári sémérral az élén. Lelekemelő látvány volt, amint a kék-fehér lobogó alatt, díszes egyenruhában és feszes hagschban sorakozott fel az avatandó ifjak csoportja, míg a nézőtér hátsó soraiban a Brit-Trumpeldoristák fehér egysapkája ragyogott a tavaszi napfényben. A nívós ünnepélyt a katonazenekar, a román himnusz akkorjaival vezette be, majd Fuchs József, a szigeti sémérek kitünő vezetője intézett magas szarnyalású és lendületes héber beszédet az avatandókhöz. Ezután az eskütel meghatárolta a követeiket. Az üdvözlések sorát Schön Elami román- és magyar nyelvű beszéde nyitotta meg, majd Stark David héberül üdvözölte a felavatottakat. A „Jad-denu lecad mizrach” emlékeise után kezdett vette a műsor, amelyet Rottenberg R. hangulatos prólogusa nyitott meg. Schön Elami költői lendületű beszédében ismertette a somriuth elhivatottságát és megrázó szavakkal idézte fel Trumpeldor, a legendás hős diés emlékeit. Stern Teva someret sok érzéssel adta elő „Sne nichtavim” e. héber költeményét. Perl Cipora és Mirjam bájos maksvatancáikkal arattak nagy viharos tetszést. A „Rendetlen someret” című komédiát Harmat Ili, Guttmann Lea, Horovics Cipora, Fuchs Eszter, Harmath Dityi, Kacz Lea és Fischer Chava hozták színre nagy siker jegyében. Perl-testvérek román táncokat lejtettek, amelyeket a közönség óhajának engedve, megismételtek. Fuchs Efraim, Wiesel Jehuda, Wiesel Izrael, Feuerwerger József, Lefkovits Naftali és Herskovits Meir „Cserkész-zsinpad” e. egyfelvonásos színdarabban nyújtottak elsőrangú alakításokat. A műsor első részét Guttmann Lea gyönyörű balett-táncára zárta be. A hatalmas tábornok-jelenetben Perl Perach drámai erővel adta elő Kiss József „Tüzek” című költeményét. Apán énekszóival a sémér-ének kar pedig mélabus dallamokkal ragadta magával a hallgatóságát. A konferanzié szerepét Fuchs József, a szigeti sémérek agilis vezetője töltötte be sok ötlettel és szípkázó szellemességgel. A műsor után hatalmas horával kezdetét vette a késő éjszakába nyúló tánc.

Kolonymus.

A nagyváradi sémérek „Trumpeldor” emlékünnepe. Vasárnap délután tartották a nagyváradi sémérek Trumpeldor emlékére rendezett gyász-ünnepélyüket a Zsidó Nemzeti Szövetség hivatalos helyiségében. Az ünnepélyen résztvettek a zsidó nemzeti szövetség képviselőiben Nussbaum Sámuel, a Zs. N. Sz. társelnöke, dr. Markovits Ignác KKL biztos, Blum Zsigmond főtiszt, Juszt Mose és Ráth Efraim, a Mizrahi képviselőiben. A gyász-ünnepély Trumpeldor legendás hősiességének volt szentelve. Szavaltatok és az El-Mole Rachim elhangzása után dr. Kohányi Rezső tanár tartott gondolatokban gazdag előadást. Kéri az ifjuságot, kövesse Trumpeldor szellemét.

Balfour gyász-ünnepély Szamosújváron. Vasárnap, folyó hó 23-án tartotta meg a szamosújvári helyi csoport Balfour gyász-ünnepélyét, élénk részvétellel. A város zsidó társadalmának minden számottevő tagja, a Növeglet és WIZO, valamint az ifjusági szervezetek teljes számmal vonultak fel, hogy méltóan adjanak kifejezést a zsidóságot ért nagy veszteség felett. Az ünnepi beszédet dr. Weisz Jenő, a cluji helyi csoport elnöke tartotta. Beszédében vá-

zolta azt az utat, melyet a zsidóság a kétezeréves szétszórás alatt tett meg, hontalanul, minden kapcsolat nélkül a körülálló kultúrákhoz s anélkül, hogy módjában lett volna saját értékeit kifejteni. Befelé élt s elvesztette önmagát, csupán a vallás ereje tartotta benne az életet, de ez is, mely alapján nemzeti vallás, miszticizmussá kezdett átalakulni. Es élt a vágy is Cion után ködösen, testetlenül. Herzl Tivadar mutatta meg az elnemzetlenedésből kivetető utat s a zsidó kérdés egyedüli megoldását Palesztina ujjáépítésében s ott egy nemzeti otthon megteremtésében.

Ennek a mozgalomnak adott testet Balfour történelmi deklarációjában, mely megnyitotta Palesztina kapuit a zsidó nép teremtő erőinek. Jellemzte Lord Balfour egyéniségét, a zsidósághoz való őszinte szeretetét, mely a zsidó kérdés igaz megértésén s világlejtőségének elismerésén alapult. A zsidóság örök hálája kísérő emléket, melyet méltóan úgy tudunk megőrizni hozzá méltóan, ha minden erőnkkel azon leszünk, hogy Palesztina földje, melyet nekünk adott, tényleg egészen a miénk legyen. A jelen velt közönség a beszédet nagy tiszszel fogadta.

KÖZGAZDASÁG

Országos akció a három-évenkénti adókvetés iránt

Irta: Dr. Váradi Ödön nagyváradi ügyvéd

Az évről-évre ismétlődő adókvetések óriási munkát adnak egy pénzügyigazgatóságok tisztviselői karának, mint az adókvéták is. Arra való tekintettel, hogy igen sok az adózó minden nagyobb városban, ezerszáma adatnak be az adóvallomások s bármily nagyszámmal működnek az adókvető bizottságok és bármilyen sok tárgyalást tartanak egy-egy nap alatt, maguk az adókvető tárgyalások is legalább 40 napot vesznek igénybe s utána kezdődnek a felelőzések tárgyalások. Mint-hogy az adózók túlnyomó része kénytelen a jövedelmével és a leromlott gazdasági viszonyokkal arányban nem álló adókvetések ellen felelőzést elni, a felelőzések tárgyalások megint hónapokon át kötik le egy pénzügyigazgatóság tisztviselői, mint az adózó idejét. Eppen így rengeteg időt vesz igénybe, a másodfokú határozatok ellen beadott jogorvoslatok bírói elbírálása, úgy, hogy az adótárgyalások, adófelelőzések az év túlnyomó részét igénybe veszik. Az ország minden városában sok-sok ezer adózó számos munkanapot kénytelen eltölteni az adótárgyalásokon, felelőzésekben, míg az ő ügye sorra kerül. Már ez a szempont is indokoltá tenné azt, hogy az adókvetések egy-egy adózónál három évre szőljának, mert ezáltal a pénzügyi adminisztráció is megszabadul az évenként ismétlődő óriási munkától, amikor a tisztviselői kar minden egyéb munkát kénytelen félre tenni és csak az adókvétési munkálatokkal van elfoglalva. A polgárság kenyérkeresetre tudja felhasználni azokat a napokat, amelyek évenként az adótárgyalásokon való jelenlétével kénytelen eltölteni. Az egyes adókvető székelyekre vidékről kell az adókvéták bejönnie, ami igen tetemes időt és költséget vesz igénybe.

Azonban egy másik szempont is figyelembe kell vennünk. Szomorú tény, hogy egyre nehezebbek a megélhetési viszonyok, egyre több iparos kénytelen iparáról lemondani megfelelő munkálatok hiányában. Az építőipar, a hozzá tartozó 40 szakmával az építkezéseknek csaknem teljes hiányában nem tud munkához jutni. Egyre több a fizetésképtelenség, a csőd. Kezdenek az üres üzlethelyiségek szaporodni, mert nincs bérlő, mivel ma már az üzletek a szerény megélhetést is nehezen tudják biztosítani. Óriási módon nő a munkanélküliség. A leromlott gazdasági viszonyok között erősen megcsökkentették a latiner pályán működő orvosok, ügyvédek, mérnökök stb. jövedelmét. Igen sok gyár vállalat szűnt meg, hatalmas nagykereskedések mentek tönkre, emiatt egyre nő a leépített tisztviselők száma. Jóllehet a gazdasági viszonyok egyre rosszabbak, ezzel szemben az évenkénti adókvetéseknek fokozatosan emelkedtek az adók. Már pedig az adóbehajtással foglalkozó tisztviselők a legjobb tanúi annak, hogy az adózók tönkre menése miatt egyre emelkedik a behajthatatlan adó. Gazdasági végmorálásra fog vezetni, hogy ha az adózók adója évről-évre emelkedik, holott a kereseti viszonyok egyre rosszabbak, a kereseti lehetőségek egyre kevesebbek. Az adózó közönség teherbíró képessége szerint volna az adó kvetendő. Nincs célja tehát annak az intézkedésnek, hogy az adó évről-évre jelentékeny százalékkal emeltetik. Ha az állam azt óhajtja, hogy az adózó polgárság teljesíteni is tudja az állam iránti adókvétési kötelezettségét, elő kell segítenie a maga részéről is, hogy méltányos adókvetés-sel tegye lehetővé az adózók existenciájának megmaradását. A háboru előt-

ti időben három évenként lett az adó ki vetve, mely rendszer teljesen bevált, mert hiszen tapasztalati tény az, hogy a jövedelmek évről-évre egyáltalában nem emelkednek, hanem inkább csökkennek és így az adókvetés három évre volna eszközölendő.

Ezen szempontok alapján indítványt nyújtottam be a Nagyváradi város tanácsához aziránt, hogy a városi tanács írjon fel a három évenként eszközölendő adókvetés törvénybe iktatása iránt a pénzügyminiszter urhoz és a kormányhoz, az adótörvénynek ily értelmű módosítás iránt. Ezen indítványt magáé- vá tette legutóbb tartott választmányi ülésén a nagyváradi Ügyvédi Kamara is és elhatározta, hogy átiratot intéz Nagyváradi város tanácsához, melyben felkéri, hogy ezen indítványt tegye magáé- vá és a maga részéről szintén pártolól- g terjeszse fel a kormányhoz és a pénzügyminiszter urhoz. Az ügyvédi kamara azt is elhatározta, hogy hasonló értelemben felterjesztést intéz a bukaresti Ügyvédi Unióhoz is.

Nagyváradi város uniójának megválasztandó tanácsa a közelebbi napokban fog e javaslatot foglalkozni és ezt előreláthatólag ilyen értelemben fogja támogatni és a javaslat pártolása iránt megkeresést fog intézni a többi törvényhatóságokhoz is.

Hogy ezen javaslatot maguké- vá fogják tenni az elsősorban érdekelt kereskedelmi és ipari társulatok, a kereskedelmi és iparkamarák, a kereskedelmi egyesületek, a gyárparosok szövetsége, kilátás van arra, hogy a kormány ezen javaslatot magáé- vá is fogja tenni. Az állam ezzel nem fog kárt szenvedni, mert csak növekedni fog a polgárság teherbíró képessége, ha az adózás ügyében igénybe vett napokat produktív munkával fogja a polgárság eltölteni és ha nyugvóponttra jut ebben a tekintetben, hogy a kvetett adó legalább három évig változatlanul marad. Ha a pénzügyminiszter ur végignézi a kimutatásokat, ebből látni fogja, hogy a kvetett adónak hány százaléka lett behajthatatlan, az a legbeszédesebb bizonyíték amellett, hogy a túlzott adóbehajtás miatt tekintélyes adó elvész, mert az adózók nem bírván az aránytalan terheket, lemondanak iparigazolványokról, üzleteikről és így sok fizető adóalany emiatt megszűnik az államra nézve bevételi forrás lenni.

A három évre szóló adókvetés lehetővé fogja tenni, hogy a netán aránytalanul, vagy túlmagasan kvetett adó egyensúlyba jöjjön az adózával szemben azáltal, hogy legalább három éven át meg van a nyugalom-érzése, hogy az adó évről-évre nem lesz reá nézve emelkedő.

Madgearu pénzügyminiszter ur a nemzeti parasztpárt Bukarestben legutóbb tartott gyűlésén maga is elismerte, hogy az ország gazdaságilag nehéz helyzetben van. E miniszteri nyilatkozat igazolja azt, hogy az adókvetés polgárság jövedelme nem gyarapodott, sőt az egyre apad. Ezzel élénk ellentétben áll az, hogy a jövedelmek évről-évre csökkenésével szemben áll az adóknak évről-évre való növelése, már pedig bizonyos, hogy a kisebb jövedelmű ember nehezebben tud teljes adót fizetni, mikor jövedelme apadóban van. Évről-évre 10-15-20, sőt 50 százalékkal emelkedik az adó, már pedig a pénzügyminiszter ur nagyon jól tudja, hogy viszont senkinek a jövedelme nem emelkedett az utóbbi években 20-30, sőt 50 százalékkal. Az adó fizetése kötelesség.

Az adók teszik lehetővé az állam szük-

segleteinek fedezését, viszont egy realis adó kvetése biztosabb fedezetet képez arra, hogy az adó be is jön, mint az aránytalan, a jövedelemnek meg nem felelő adó kvetés. Ezen szempontok alapján volna indokolt a három évenkénti adókvetés, mely az államnak is jelentékeny munkaerő megtakarítást jelent és ezzel tetemes kiadás-ésökkenést. Fogjanak tehát ily értelemben össze a kereskedelmi, ipari körök és akkor ezen országos akciónak, ha az megfelelő visszhangot kelt, meg is lehet a gyakorlati eredménye.

Dr. Schacht a diszkont leszállításáról

Berlin, március 27. A Reichsbank március 25-iki érvénnyel a váltódiszkontot leszállította 5 és fél százalékról 5 százalékra, a lombardkamatlábát pedig 6 és fél százalékról 6 százalékra.

A Reichsbank központi választmányának tegnapi ülésén dr. Schacht, a Reichsbank elnöke a leszállítást a következőkben indokolta meg:

— A diszkont és lombard leszállítása összefüggésben van a németországi konjunktúrával és a külföldi fontosabb piacok pénzbőségéből folyó helyzettel. Az utóbbi hetekben a külföldi pénzügyi piacok újabb diszkont leszállításokat eszközöltek és ilyen körülmények között kényszerítő szükség volt a német piac olcsóbbá tételére, legalább egy fél százalékkal.

Dr. Schacht egyuttal bejelentette, hogy a Deutsche Diskontobank a kamatlábát szintén leszállította 5 és fél százalékról 5 százalékra. A hosszlejárati tőkepiacra egyébként szintén lazulás állott be. A járadékpiacra olyan háuse uralkodik, amit már régóta nem tapasztaltak. A Reichsbank elnöke a továbbiakban kijelentette, hogy a közeljövőben újabb kamatlábleszállítás nem várható.

Csőd-eljárás egy budapesti bankház ellen. Budapestről jelentik: A pesti törvényszék a Politzer, Rosenberg és Társa bankbetéti társaság ellen megindította a csőd-eljárást. A bankház már az elmúlt nyáron összeomlott és hosszú tárgyalások után kiegyezett üzletfeleivel. A cég azonban csak az első részletet tudta fizetni, úgy hogy most meg kellett indítani a csőd-eljárást el- lene.

Magyar zálogleveleket plassziroznak Itáliában. Budapestről jelentik: A Magyar-Olasz Bank a Banca Commerciale Italiana segítségével dollárra szóló zálogleveleket bocsátott ki. A cimleteket a Banca Commerciale az olasz piacon való jegyzésre már ki is bocsátotta. A záloglevelek 2 millió dollárnyi értékűek és 7 és fél százalékos kamatoznak 97-es kibocsátási kurzus mellett. Az összeget magyar vidéki városok kölcsöneire fordítják. Azt hiszik, hogy az emissziót Itáliában tul fogják jegyezni.

Erber Dezső lesz a Magyar Általános Hitelbank romániai vezérképviselője. A Magyar Általános Hitelbank Erber Dezsőt, a váradi fiók volt főnökét a bank romániai vezérképviselőjének nevezte ki Temesvári székhellyel. A nagyváradi fiók vezetőjeül Kardos Sándor igazgatót, helyetteseül Czitrom Lászlót nevezték ki.

A műselyem nem selyem. Berlinből jelentik: A birodalmi bíróság egy perből kifolyólag úgy döntött, hogy eltűnt a Bemberg részvénytársaságnak, hogy produktumait selymenként hirdesse. A bíróság kötelezi a Bemberg társaságot, hogy reklámjain mindenütt a „műselyem” szót alkalmazza.

A világ legnagyobb bankja. Az Uj Kelet hírt adott három amerikai hatalmas bank fuziójáról, amely ilyenképen a világ nagyobb pénzintézetével egyesült. Az új nagybank jelentőségéről a következő számok adnak jellemző képet: A bank 2729 millió dollár készpénz felett rendelkezik. A kihelyezett pénzek összege 1439 millió dollár, az értékpapírok 308 millió tesznek ki. A váltóforgalom 224 millió, saját pénz 355 millió dollár. Ez két bank tőkeérdekeltsége, a harmadik bank, az Interstate Trust Company 65 millió dollár aktiva felett rendelkezik. Az új nagybank nagy-kiterjedésű pénzügyi hálózat felett fog rendelkezni az egész világon. 1930 február végén a három banknak a külföldön 128,4 millió dollárnyi volt a külföldön kihelyezett tőkéje. A beszerzés után a bank Newyorkban 52 fiókkal fog rendelkezni és hét nagyobb fiókkal a külföldön. A nagybanknak külön képviselői lesznek a világ minden nagyobb városában.

Három kötet

760 oldal

130 lej

THOMASS MANN
Buddenbrook ház

A Nobel-díjas író világhírű munkája.
Kapható az UJ KELET könyvosztályában

Színház—Művészet

A Magyar Színház Irodájának közleményei:

FRÁTER LORÁND EMLÉKEST A MAGYAR SZÍNHÁZBAN

Vasárnapi estétét a hirtelen elhunyt daliás nótás kapitány, Fráter Loránd emlékének szenteli a színház.

Hunyady Sándor fogja poetikus bevezető szavaiban a közönség előtt föleveníteni Fráter Loránd egyéniségét, az egyesült kolozsvári cigányzenekarok Puskás Béla, Körösi Dudas és Horváth Poldi vezetésével Fráter Loránd legsebbe nótáit fogják eljátszani, azután az „Akácvirág”-ot, Fráter Loránd 3 felvonásos operettjét fogják kitünő szereposztásban bemutatni.

A vasárnap esti ünnepi előadás 9 órakor kezdődik.
Rendes helyárok.

FEHER ARNYAK UTOLSÓ NAPJAI A MAGYAR SZÍNHÁZBAN

Soha nem álmódott sikere van a magyar színház éneklő, zenélő, beszélő filmműsorának. Minden előadásra szüntelen telik meg a nézőtér, tomboló, lelkesülő, tapsoló közönséggel.

A „Fehér arnyak” és „Jan Garber jazz-bandja” már csak ma, holnap és holnapután látható Kolozsváron a magyar színházban. Helyárok: 10, 20, 30 és 40 lej.

MATINE

10, 15 és 20 lejes helyárral

Vasárnap délelőtt 11 órakor mozimatiné lesz a magyar színházban. A „New-york éjjel” című 8 felvonásos izgalmas drámát mutatják be Dorothy Gishel és Rode la Roquelel.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Pénteken este háromnegyed 9-kor: Takács Alice. (4-edszer. Napi bérlet 33. szám, B. Sorozatszám 257.)

Szombaton délután 3, 5 és 7 órakor: Fehér arnyak és Jan Garber jazzzenekara. Helyárok: 10, 20, 30 és 40 lej.

Szombaton este 9-kor: Huzd rá cigány. Operette-ujdonág. Bérletszünetben. Sorozatszám: 259.)

Vasárnap fél 3-kor: A babatündér. (Dr. Radnay és neje Fényes Janka táncművészek személyes rendezésében és babanövendékeinek fölléptével.) — Utána: Nagy cipőben kis fiú. (Ujdonág: Marsi Gizivel. Nagyon olcsó mozi-helyárral: 50, 40, 30, 20 és 10 lejes helyárral. Sorozatszám: 260.)

Vasárnap este 9-kor: Fráter Loránd emléke-előadás: I. A kolozsvári öszszesített cigányzenekarok Fráter Lorándról. II. Megemlékezés Fráter Lorándról. III. Fráter-dalok. IV. Akác virág. (Fráter Loránd 3 felvonásos operettje. Rendes helyárral. Napi bérlet 33. szám, C. Sorozatszám: 261)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Pénteken, március 28-án 3, 5 és 7 órakor: „A fehér arnyak” és Jan Garber jazz-bandája. (Helyárok: 10, 20, 30 és 40 lej.)

Szombaton délután 3, 5 és 7 órakor: Fehér arnyak és Jan Garber jazzzenekara. Hangos filmatrakció.

Vasárnap, március 30-án 5 és 7 órakor Kolozsvárott utoljára: „A fehér arnyak” és Jan Garber jazz-bandája. (Hangos, zenélő amerikai filmatrakció. Helyárok: 10, 20, 30, 40 lej.)

Vasárnap délelőtt 11 órakor: „New-york éjjel.” (Izgalmas kalandor történet. Helyárok: 10, 15 és 20 lej.)

CORSO FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Péntek 3, 5, 7, 9 órakor: Elsodort malom. Saduveanu nagyírú regénye filmen. Főszereplők: Marcella Albani, Werner Fuetterer. Előjáték: Burleszk és Ufa journal.

Szombat 3, 5, 7, 9 órakor: Elsodort malom.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor: Elsodort malom.

SELECT-MOZGO:

Péntek: Hazaárulás. Gerda Maurus (a Hold asszonya és Spion címszereplője) legújabb izgalmas kémkedési drámája. Partnerei: Harry Hardt, Gustav Fröhlich.

Szombat: Hazaárulás. Izgalmas kémkedési per története. Főszerepben a közsímsert Gerda Maurus, Harry Hardt és Gustav Fröhlich.

Vasárnap: Hazaárulás. Gerda Maurus legújabb és legszenzációsabb drámája. Partnerei: Gustav Fröhlich és Harry Hardt.

URANIA-MOZGO:

Péntek: Haláltánc. Izgalmas kalandordráma. Főszerepben Don Douglas, a felülmúlhatatlan lovas és kedvelt lova, Tarzan.

Szombat: Haláltánc. Izgalmas kalandordráma. Főszerepben: Don Douglas és fenomenális lova, Tarzan.

Vasárnap: Haláltánc. Ma utoljára. Izgalmas kalandorfilm. Főszerepben: Don Douglas és kedvelt lova, Tarzan.

Rádió műsor

Idő: Középeurópai

Péntek, március 28.

Bukarest. 16: Könnyű zene. 17: Felolvasás, időjárásjelentés. 19: Gramofon. 20: Rádiózenekar. I. Gluck: Ifigénia Auliszban — nyitány. Beethoven: I. szimfónia. 20.40: Felolvasás. 20.55: Dal. 21.20: Rádiózenekar. Sibelius: Bánatkeringő. Wagner: Siegfried — idill. Mendelssohn: Szentivánéji álom. 21.50: Hírek.

Budapest. 9.15: Hangverseny. Bach: Szonáta. Dr. Kárpát—Kasztriner: Riviera-valcer. Zanella: Falusi ünnep. Bartók: Román tánc. Debussy: Toccata. Franz: Nagy fájdalom. Egy órácska. Csajkovszkij: Canzonetta. Schubert: Anselmos sirján. A kis lány és a halál. Tartózkodásom. Elgar: La Capricieuse. Chopin—Hubermann: Keringő. Rachmaninov: Prelud G-moll. Liszt: Lidércfény. Dohnányi: Capriccio. Brahms: Az örök szerelem. Monteverde: Orfeo. Puccini: Ejjel. Martini: A szerelem. Kiszely: Krimi dal. Sarasate: Zapateado. 9.30: Hírek. 12: Déli harangzó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Gramofonhangverseny. Kolozsvár: Nincsen annyi tenger csillag az égen (Palló Imre cigányzenekarsírettel). Pete Lajos: Nem való bokréta (Ambrózy Ferenc cigányzenekarsírettel). Nádor Józsa: Akácvirág, akácvirág (Vig Miklós cigányzenekarral). Dr. Sándor—Antal: Öreg cigány, kopott cigány (Ambrózy Ferenc cigányzenekarral). Bartók—Kodály: Elindultam szép hazámból (Palló Imre cigányzenekarral). Matyuga: A zenélő óra (Vig Miklós cigányzenekarral). Kalmár Tibor: Ha rossz vagyok hozzád (Vig Miklós cigányzenekarral). Kontz-Paszternack: Giovanna. A szerelem és az ördög c. beszélőfilmből. Sarony—Amberg. Felemelem az ujjam (Abels kvintett). Így van ez az égben. May—Blaz: Téged szerettelek — keringő. Mc. Carthy—Tierney: Boldog csak karjaimban vagy. A jéghegyek dala, keringő. Örökké énekelek. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 4: Baloghné Hajós Terézia állatmeséi. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Maderspach Viktor előadása: „Stonajovtl Biskraig”. 5.25: A Mándits-szalonzenekar hangversenye. Weigand Tibor közreműködésével. V. Lachner: Turandot — nyitány. Amadei—Szécsi: Jána, tanó. Berény—Kovács: Enyém vagy, tangó. Tamássy: Waltz song. Poldini: Egyszer volt. Kamarowsky: Souvenir d'Armenonville. Konrad—Gottler: That's You Baby. Weigand—Kovács: Kőszönöm, blues. Narnfelt: Bölcsődál. 6.25: Francia nyelvoktatás. 7: Drasche-Lázár Alfréd felolvasása: „Jövendőmondás”. 7.25: A m. kir. Operaház előadásának ismertetése és az előadás színlapjának felolvasása. 7.30: A m. kir. Operaház előadásának közvetítése. „Nyugat leánya”. 10.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye a Baross-kávéházban.

Bécs. 20.30: Stefan Zweig: Egy élet legendája c. kamarajátéka. Utána zenekari hangverseny.

Berlin. 20: Gluck: Ifigénia Tauriszban c. zenés tragédiája a Kroll-operából.

Breslau. 21.30: Derius dalok és balladák.

Hamburg. 20: Hangverseny. 22.35: Külföldi állomások közvetítése.

Königsberg. 20: Zenekari hangverseny. Brahms: D-moll zongoraverseny. Bruckner: V. szimfónia.

Lipce. 16.30: Rapszódia. Liszt, Stanford, Chabrier, Dvorak műveiből. 21.30: Hangverseny. 22.30: Zenekari hangy.

München. 21: Ettinger: Juana című operája.

Stuttgart. 19.30: Gramofon. 20.15: Humoreszk. 21: Bach: A-moll hangver-

seny zongorára és vonóskarra. 21.30: Hangverseny. Strauss, Ketelbey, Verdi, Sztarvinszkij, Sarasate műveiből.

Belgrád. 20: Dalok és áriák. 21: Szórakoztató zene. 22.15: Gramofon.

Ljubljana. 20: Dalok.

Bern. 20.30: Hangjáték. 21: Rossini: „A sevillai borbély” c. operája.

London. 23.15: Táncezen.

Kassa. 19.05: Orgonaverseny.

Pozsony. 16.20: Délutáni hangverseny Schumann: Manfred-nyitány. Verdi: Aida, ária. Othello imája. Grieg: Peer Gynt, szvit. Dvorak: A pataknál. Tavas. Rubinstein: Perzsa szvit. 17.20: Magyar óra. Erdea: A torna. Gál János: Két asszony találkozása. Brahms: Magyar táncok.

Prága. 16.30: Délutáni zene. Mozart: Varázsfuvola. Beethoven: Klarinet és fagot-kettős. Rossini: Sevillai ábránd. Weber: Klarinet-rondino. Rossini—Respighi: A fantasztikus bodé. Boccherini Menuett. Mozart: Török induló. Schubert: Lovasok indulója. 20: Ünnepi hangverseny Masaryk tiszteletére. Himnusz. Suk. Új életben — induló. Provanzik: Viola ábránd. Dvorak: Ária a „Szelemek menyasszonyá”-ból. Kavarzovics: Tót zene. Karel: Farsang. Dvorak: E-moll szimfónia. 22.20: Hangverseny. Oboára, klarinétre és fagottra.

Brit nemzeti műsor. 21: Szimfonikus hangverseny. Turina: Fantasztikus táncok. Rossini: Rondo és cavatina. De Falle: Spanyol kertek éjszakai. Espla: Az ördög jóéjszakája.

Toulouse. 21.25: Operaszínek. 22: Szórakoztató zene.

Varsó. Kattovicz, Krakkó, Poznan. 17.45: Mandolin zene. 20.15: Filharmonikus hangverseny. Astorga: Stabat-Mater. Bach: Magnificat. Utána külföldi állomások közvetítése.

Riga. 19.03: Hangverseny.

Oslo. 20: Szimfonikus hangverseny.

Milánó, Torinó. 20.30: Szimfonikus hangverseny.

Róma. 21.02: Pietri: Csendes víz c. operettje.

Nápoly. 21.02: Szimfonikus hangverseny. Mendelssohn: Szentivánéji álom. Mozart: G-moll szimfónia. Martucci: Ejj dal. Wagner: Tannhauser induló. 22: Puccini: „Gianni Schicchi” c. operája.

Páris. 21: Jazz.

Szombat, március 29.

A mai nap kiemelkedő műsorszámai:

Bukarest. 16: Könnyű és román zene. 17: Felolvasás, időjárásjelentés. 19: Gramofon. 20: Opera.

Budapest. 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. Erkel: Hunyadi László — nyitány. Pesse: Cantilene rustique. Doret Danse satanique. Henriques: Tündértánc. Urban: Rapszódikus fantázia. Buchner Antal: Prelude pastorale. Severac: Minyoneta-sardana. Bindix: Annekin — keringő. Bánáti Antal: Buesu a nyártól — tangó. Szántó Mihály: Akácvirág — blues. 9.30: Hírek, időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. Friesay: Magyar népdal — induló. Ziehrer: Phonograph — keringő. Rossini: Olasz nő Algirban c. operából — nyitány. Verdi: Rigoletto — nagy ábránd. Volkmann: Soliman — részlet a Visegrád c. zenekölteményből. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 4: A Turáni Társaság előadássorozata. Thoroczky-Wigand Ede építőművész, kormányfőtanácsos: „Turáni hagyományok népépítésünkben”. Felolvassa Thoroczky-Wigand Edéné. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Hell István ny. államtitkár előadása. „Konstantinápolyi képek”. 5.30: A Fejes-szalonzenekar hangversenye az Ostende-kávéházban. Auber: Fra Diavolo — nyitány. Schubert: Vázlatkönyvből egyveleg. Fekete Pál ének számai. W. Popp: Fuvolaverseny. Heino Giebt: Komm Nina — tangó. Szentkár Dezső: Talán majd holnap — tangó. Louis Ganne: Lotharingiai induló. 6.30: Mit üzen a rádió? 7.10: Basilides Mária, a m. kir. Operaház tagjának dalestje. Bach: Liebtet Jesu. Bist Du bei mir. Wilst Du mein Herz. Handel: Dimmi Erde. Die Forelle. Die Liebe hat gelogen. Wegweiser. Geheimes. Schumann: In der Fremde. Die Stille. Mondnacht. Frühlingsnacht. Régi magyar népdalok. 7.45: Színműelőadás a Studióban. „Robert és Marianne”. Utána naogyváradi Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye az Emke-kávéházban. 10 óra 15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 10.30: Gramofonhangverseny. Strauss: Denevér, zenekari felvétel. Johann Strauss: „Denevér”. Vig opera. Részletek a „Viktória” c. operettből. Bartos—Harmath: Rézi, Rézi. Farkas

Imre: Te vagy az egyedül. Kovács—Gottler: Az én babám. Nádor József: Vén akácfa levele. Grosz—Gralf—Varga: Ici, pici, picurkát. Bartos—Kalmár—Ilkovic: Napsugar. Kamjonkai—Kovács: Leszünk még jóba. Eismann—Szilágyi: Meguntam magat.

Bécs. 20: Hangverseny. 21: Zenekari hangverseny.

Berlin. 20: Tarka operett-est.

Breslau: 19.05: Szórakoztató zene. 22: Jazz.

Hamburg. 19: Katona és régi zsoldos dalok.

Köln. 17.30: Rádiózenekar. Massenet: Hamupipóke — nyitány. Bellini: Norma — nyitány. Luigini: Egyiptoni ballet. Puccini: Anglika nővér. Lehar egyveleg.

Lipce. 20.30: Strauss Oszkár-est.

München. 20: Fényképek címen tarka zenés est. Csheov: „Házassági ajánlat” című bohózatával.

Stuttgart. 19.30: Debussy zongoradarabok. 22.45: Gramofon.

Belgrád. 22.45: Szállodai zene.

Ljubljana. 22: Könnyű zene.

Zágráb. 22: Külföldi állomások.

Bern. 20.30: Népdalok.

Brit nemzeti műsor. 20.30: Rádiózenekar. 23.40: Táncezen.

London. 20.30: Tenordalok és hegedűjáték. 22: Rádiózenekar hangversenye.

Brünn. 17.25: Áriák és dalok. 19.05: Fuvószeneke.

Kassa. 19.30: Cseh dalok.

Ostrava. 17: Fuvószeneke.

Pozsony. 16: Gramofon. 19.05: Szórakoztató zene.

Prága. 19.05: Szórakoztató zene. 22.20: Kávéházi zene.

Varsó. Kattovicz, Poznan. Krakkó. 20.30: Könnyű zene.

Riga. 21.30: Táncezen.

Milánó, Torinó. 20.30: Opera. 23: Táncezen.

Róma. 21.02: Opera.

Nápoly. 21.02: Opera.

Oslo. 22.10: Szavaltat. 22.40: Gramofon táncezen.

Stockholm. 19.45: Katonai indulók. 22: Táncezen.

Toulouse. 21.25: Operett-részletek és dalok. 22: Táncezen.

BÁRHOL MEGJELENT KÖNYVET MEGKAPHAT AZ ÚJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

Műgyanta

minden színben és minőségben
**borostyán-,
elefántcsont-,
teknőc (Schildpat)-
márványutántzatok stb.**

tömbökben, lapokban, ru-
dakban dohányzó eszkö-
zök, ernyő és botfejek,
dísztárgyak stb. készítő-
ooo sére gyártja ooo

Ing. Alexander Reiter
SERED n. V. Csehszlovákia

Apróhirdetések

JÉGSZEKRENYEK
mészárosok és vendéglősök részére is minden méretben. Sörkimérő pultok KERTÉSZ-nél Targu-Mures, telefon 314. Kivátnatra árjegyzék. — Képviselet Brassó és vidékére: PAUL TITTES Brassó

TEHERAUTOMOBIL
használt, de ujonnan javítva, kitűnő gumikkal eladó. Krecsmár Imre Oradea, Iskola-u. 10. sz. 2983

BÉRBEADÓ egy fekete rövid angol mechanikájú zongora — (Monostori ut) Calea Motilor 18 l. e.

NAPONTA frissen fejt kóser tehén- és bivalytej, tejszín, tejföl, vaj és túró, valamint csecsemőknek és betegnek alkalmas egy tehéntől fejt friss tejet kapható Schwartz Ignác-nénál, str. Iuliu Maniu (v. Szentgyörgy u.) 24 szám.